

Standardisering av Key Audit Matters

En kvantitativ studie om Key Audit Matters i
Sverige och Storbritannien

Louise Karlsson

Oscar Petersson

Handledare: Pernilla Broberg

Förord

Vi vill i denna del rikta ett stort tack till alla personer som har stöttat oss genom den här uppsatsprocessen. Ett extra tack till vår handledare Pernilla Broberg som har varit ett ovärderligt stöd med sin kunskap och handledning genom hela studien. Våra studiekamrater förtjänar också ett stort tack för värdefulla kommentarer och tips under diverse seminarier. Tack så mycket!

Linköping 27 maj 2019

Louise Karlsson

Oscar Petersson

Sammanfattning

Titel Standardiseringen av Key Audit Matters- en kvantitativ studie om standardiseringen av Key Audit Matters i Sverige och Storbritannien.

Författare Louise Karlsson och Oscar Petersson

Handledare Pernilla Broberg

Bakgrund Key Audit Matters infördes år 2016 i Sverige som en del av den utökade revisionsberättelsen med syfte att göra revisionsberättelsen mer informativ samt företagsspecifik. Key Audit Matters ska tas upp i revisionsberättelsen där revisorn upplyser om de områden som anses vara de mest betydelsefulla riskerna i företaget. Storbritannien var en av de första länderna som införde en utökad revisionsberättelse år 2013. Debatter och diskussioner hägrar i Sverige angående om den nya revisionsberättelsen med KAM uppfyller sitt syfte med att vara företagsspecifik eller om risken finns att den nya revisionsberättelsen blir standardiserad.

Syfte Studiens syfte är att utforska om det sker en standardisering av Key Audit Matters.

Metod I studien har en deduktiv ansats använts med ett eklektiskt angreppssätt. Studien är kvantitativ och använder sig av sekundärdata som dess empiri. Studiens sekundärdata kommer från två olika år samt två olika länder.

Slutsats Studiens slutsats är att det inte sker någon statistisk säkerställd standardisering. Dock slår studien fast att det finns skillnader i graden standardisering mellan Sverige och Storbritannien.

Nyckelord Key Audit Matters, Standardisering, Företagsspecifik, Revision, Revisionsberättelse, Upplysning

Abstract

Title Standardization of Key Audit Matters- A quantitative study of the standardization of Key Audit Matters in Sweden and Great Britain.

Authors Louise Karlsson and Oscar Petersson

Supervisor Pernilla Broberg

Background Key Audit matters were introduced in Sweden in 2016 as a part of the expanded audit report with the purpose of being more informative and firm specific. Key audit matters are a section in the audit report where the auditor uses the professional judgement to disclose the most vital parts of the audit. Great Britain was one of the first countries to establish the expanded audit report in 2013. Debates and discussions in Sweden are occurring about whether Key Audit Matters are living up to its purpose of being firm specific or is there a risk that the new audit report will be standardized.

Purpose The purpose of this study is to investigate if a standardization of Key audit matters is occurring.

Method In this study a deductive and eclectic approach. The study is also quantitative and uses archival data for the empirical data. The empirical data consists of data from two different years and two different countries.

Conclusion The conclusion of this study is that there is no proof that there is a standardization occurring, but the study gives proof that there are differences in the degree of the standardization between Sweden and Great Britain.

Keywords Key Audit matters, Standardization, Firm specific, Audit, Audit report, Disclosure.

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Problemformulering	3
1.3	Syfte	5
1.4	Disposition	5
2	Vetenskaplig metod.....	7
2.1	Forskningsansats	7
2.2	Val av teorier	7
3	Instutionalia	9
3.1	ISA 701.....	9
4	Teori.....	10
4.1	Revision	10
4.2	Struktur och bedömning.....	10
4.3	Hypoteser	12
4.3.1	Standardisering	12
4.3.2	Revisionsbyrå	13
4.3.3	Land	14
4.4	Sammanställning av hypoteser.....	16
5	Empirisk metod	17
5.1	Datainsamling	17
5.2	Urval	17
5.3	Etiska krav.....	18
5.4	Operationalisering	19
5.5	Beroende variabler- Innehållet i KAM	19
5.6	Oberoende variabel- Revisionsbyrå	23
5.7	Oberoende variabel Tid och Land	24
5.8	Kontrollvariabel: Storlek	24
5.9	Kontrollvariabel: Skuldsättningsgrad	25

5.10	Kontrollvariabel: Avkastning på totalt kapital.....	25
5.11	Kontrollvariabel: Bransch.....	26
6	Analys.....	27
6.1	Bivariat analys.....	30
6.2	Multivariat analys.....	33
6.3	Hypotesprövning.....	37
6.3.1	H1: Det sker en standardisering av Key Audit Matters.	37
6.3.2	H2: Det finns ett samband mellan utformandet av Key Audit Matters och revisionsbyrå.	38
6.3.3	H3: Det sker en större grad av standardisering av Key Audit Matters i Storbritannien än i Sverige.	39
7	Slutsatser och vidare forskning.....	40
7.1	Diskussion.....	40
7.2	Slutsats.....	43
7.3	Studiens bidrag.....	43
7.4	Förslag till framtida forskning.....	44
8	Referenser.....	46
9	Bilagor.....	51
9.1	Bilaga 1: Nasdaqs branschförteckning.....	51
9.2	Bilaga 2: Studiens Branschindelning.....	52

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Sveriges ordförande i FAR:s policygrupp för revision heter Bo Hjalmarsson och är revisor på PwC är den som har varit ledande inom arbetet att ta fram den nya revisionsberättelsen i Sverige som började gälla hösten år 2016 (Lennartsson, 2015). Syftet med den nya revisionsberättelsen är att den ska bidra med tydligare kommunikation från revisorn. Störst fokus är på området Key Audit Matters¹ (KAM) som för fram risker eller fokusområden i revisionen och hur dessa har hanterats under processen. ISA 701 är den nya standarden som behandlar revisorns ansvar att kommunicera KAM i revisorns rapport. Denna standarden ska läsas tillsammans med ISA 200 som behandlar den oberoende revisorns övergripande mål samt utföranden. Lennartsson (2015) menar även att den nya revisionsberättelsen är en konsekvens av finanskrisen 2008 eftersom revisorerna då fick mycket kritik att de borde ha varnat för riskerna i de stora företagen. Denna utveckling har i första hand drivits av politiker inom EU. FRC (Financial Reporting Council) introducerade några ändringar i den brittiska revisionsberättelsen som trädde i kraft i september år 2013. En av dessa ändringar inkluderar revisorns upplysningar om företagets risker, så kallade Key Audit Matters och hur dessa risker behandlades under revisionen (Deloitte, 2015). Eftersom det inte var önskvärt att det skulle etablera sig två konkurrerande revisionsberättelser var IAASB tvungna att ta efter denna utveckling. Det är främst KAM som är den stora nyheten i Sverige och rapporteringen av dessa ska vara företagsspecifik. Hjalmarsson påpekar däremot att risken är stor att KAM kommer att bli standardiserad trots att syftet med KAM är att den ska vara företagsspecifik (Lennartsson, 2015).

En revisor ska utforma en revisionsberättelse som är en redogörelse av revisionens resultat. I Sverige redogör revisorn sin granskning av VD:s och styrelsens förvaltning av en verksamhet och om årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen (Carrington, 2016). Berättelsen ska sedan lämnas över till företagsledningen inom fem och en halv månad efter att räkenskapsåret är slut (Revisionslag 1999:1079). Revisionen ses som en oberoende bedömning och granskning av företaget eftersom revisorn anses vara en utomstående tredje part. Revisionsberättelsen kan därför ses som en kvalitetsstämpel på hur väl redovisningen har upprättats i företaget eftersom revisorn som är utomstående kan ha en annan uppfattning av företaget än företaget själva. Revisionsberättelsen fungerar ofta som den enda

¹ Key Audit Matters har på svenska översatts till Särskilt Betydelsefulla Områden (SBO). Vi har valt att använda den engelska benämningen på grund av att studien innehåller en jämförelse med företag från Storbritannien.

kommunikationen mellan revisorn och intressenter såsom investerare och långgivare (Carrington, 2016). En revisionsberättelse kan skrivas på olika sätt och det ska även klargöras hur revisorn har valt att skriva den. Det ska framkomma information om det saknas underlag om företaget för att revisorn ska kunna uttala sig. Det ska även framkomma i berättelsen om revisorns granskning har resulterat i att revisorn tycker att företagsledningen vidtagit en åtgärd eller begått felaktigheter som kan leda till att företagsledningen blir ersättningskyldiga. I tidigare år har en revisionsberättelse i vardagligt uttryck kallats för "oren" när felaktigheter hittas av revisorn och enligt lag ska den skickas till Skatteverket (Carrington, 2016). Dessa felaktigheter kan handla om att det saknas vissa uppgifter i årsredovisningen eller att den inte är utformad korrekt enligt årsredovisningslagen. Det kan även handla om att revisorn har påpekat vissa felaktigheter i bokföringen utan att företagsledning har vidtagit några åtgärder (Carrington, 2016).

För räkenskapsår som har avslutats 31 december år 2016 eller senare har det införts nya regler för hur en revisionsberättelse ska utformas och vad den mer specifikt ska innehålla (Özcelik, 2017). Dessa förändringar kommer främst påverka börsnoterade bolag genom KAM men även onoterade bolag. Syftet med dessa nya regler är att innehållet i revisionsberättelsen ska bidra med mer information till företagets intressenter och därmed bli mer användbar. Peecher, Solomon & Trotman (2013) menar att en mer utvecklad revisionsberättelse är ett steg att gå för att förbättra revisionskvaliteten. De förändringar som gäller för alla företag är inte en stor förändring. Strukturen på revisionsberättelsen kommer vara omvänt mot hur det var tidigare genom att upplysningarna kommer först i berättelsen. Texten som finns i revisionsberättelsen kommer bli betydligt längre än förut men vissa delar kommer revisorn kunna hänvisa till Revisionsinspektionens hemsida för att korta ner revisionsberättelsen. En till ny förändring är att revisorn kommer att ange "annan information" som består av information som ligger utanför årsredovisningen. Det kan vara svårt att avgöra specifikt vad annan information är, det är därmed en tolkningsfråga och detta arbetar en policygrupp inom FAR vidare med (Özcelik, 2017). Ytterligare förändringar som tillkommer företag av allmänt intresse är att revisorn ska yttra sig om företagets risker, i engelskan benämnt som KAM. Denna del handlar om att revisorn ska använda sig av sin professionella bedömning och identifiera riskområden i företaget som den har bevittnat samt beskriva hur revisorn har hanterat dessa risker i sin granskning. Revisorn ska även tydligt beskriva varför det är en risk och tillhör KAM samt vart i årsredovisningen intressenterna kan hitta detta. Det ska även finnas upplysningar om de viktigaste iakttagelserna revisorn har funnit vid sin granskning, vilket resulterar i att revisionsberättelsen går ifrån ett standarddokument och revisorn ska göra en egen professionell bedömning. Deloitte (2015) påpekar att införandet av KAM i revisionsberättelsen inte är utan problem med tanke på att det kommer att påverka publiceringstider på grund av stränga kontroller och genomgångar. De menar också att

svårigheterna med KAM är att först hitta ett relevant KAM men också att beskriva det på ett förståeligt sätt för mottagaren. Deloitte (2015) förtydligar att KAM kommer ha ett positivt inflytande på dialogen mellan revisorn och företagsledningen vilket kommer att gynna kvaliteten på revisionen. I och med att de mest väsentliga riskerna i revisionen lyfts fram av revisorn hos företaget av allmänt intresse ökar transparensen avsevärt och intressenterna får mer detaljrik och informativt innehåll att läsa. För de flesta företag kommer det mest ske formaliaändringar och en annorlunda struktur på revisionsberättelsen (Özcelik, 2017).

1.2 Problemformulering

Revisorn står inför en stor riskavvägning eftersom det innebär mycket ansvar samt en risk i att rapportera information som företaget inte har informerat om till intressenterna utanför företaget. Det förekommer en inneboende konflikt i den nya revisionsberättelsen. Revisorn ska ge mer information i revisionsberättelsen om företaget eftersom ökad kommunikation från revisorn har varit efterlyst från intressenterna (Lennartsson, 2015). Det råder ett så kallat förväntningsgap mellan investerare, media och övriga intressenter till ett företag och vad de förväntar sig av en revisor. Mer information om företaget och dess risker har länge varit efterlyst och den nya revisionsberättelsen kan vara ett sätt att minska detta förväntningsgap. Å andra sidan är revisorn inte tillåten att ge ut mer än vad som redan är känt eftersom det finns en risk att skada företaget (Lennartsson, 2015). Revisorn har ett viktigt ansvar då intressenter riktar mer uppmärksamhet mot de områden som tas upp i KAM än de som inte tas upp (Sirois, Bédard & Bera, 2018). Det blir därför en utmaning för revisorn att tillfredsställa intressenterna med mer information om företaget som kan vara viktig för framtida investeringar samtidigt som revisorn måste ha i åtanke att viss information kan skada företaget. Företaget som revisorn reviderar betalar för revisorns tjänster och därmed kan revisorns oberoende stå på spel och revisorn kan handla opportunistiskt och tillfredsställa företaget för att inte förlora framtida och befintliga kunder, därav revisorns riskavvägning (Bazerman, Morgan & Loewenstein, 1997). Christensen, Glover & Wolfe (2014) utförde en studie hur icke professionella investerare reagerade på paragrafer om KAM i en revisionsberättelse. Investerarna i studien bestod av nyexaminerade ekonomistudenter som investerar i aktier och analyserar företags finansiella data. Christensen et al, (2014) visade resultat på att de individer som läser ett företags KAM har större sannolikhet att ändra deras investeringsbeslut än de investerare som läser en traditionell revisionsberättelse utan revisorns upplysningar om KAM. Syftet med den nya revisionsberättelsen, med störst fokus på KAM, är att revisorn enligt sin professionella bedömning ska göra en egen tolkning av vad riskerna i företaget är samt hur revisorn har hanterat dem under revisionsprocessen. Det ska vara företagsspecifik information eftersom varje företag inte är det andra likt vilket innebär olika typer av risker.

Bédard, Gonthier-Besacier & Schatt (2014) har undersökt informationsvärdet för KAM i Frankrike och Pinto & Morais (2018) har jämfört revisionsberättelser från Frankrike, Nederländerna och Storbritannien med fokus på KAM. Det finns några fler studier gjorda i USA men då på Critical audit matters (CAM) som är PCAOB:s version av en utökad och mer informationsrik revisionsberättelse (Banham, 2018). Jermakowicz, Epstein och Ramamoorti (2018) diskuterar skillnader och likheter mellan KAM och CAM och kommer fram till att båda är ett resultat i revisorns bedömning samt att de har en del gemensamma kriterier vilket kan leda till att KAM och CAM liknar varandra.

I Storbritannien lanserades utökade revisionsberättelser redan år 2013. Då hette det inte KAM men de upplysningar som revisorn skulle lämna kan liknas vid dagens KAM (ICAEW, 2017). ICAEW (2017) diskuterar att innovation och information i revisionsberättelsen har blivit en konkurrensfaktor i Storbritannien bland annat på grund av att en del innovativa revisionsberättelser har vunnit priser på grund av detta. Det finns förutsättningar för att revisionsberättelsen inte ska bli standardiserad men ICAEW (2017) diskuterar också att risken finns att revisionsberättelsen blir liknande år för år. Eftersom många företag är mogna så kommer inte förändringarna från år till år angående risker vara så stora men eftersom det ska inkluderas bakomliggande förklaringar borde dessa skilja sig åt från år. Van der veer (2006) diskuterar problemet med att en revisors arbete mer liknar att checka av en checklista. Han tar upp farhågor om formella revisorer och risken att arbetet blir standardiserat och övning att använda sin individuella bedömning från fall till fall behövs för att inte ha ett standardiserat område. Risken med revisorns strukturerade arbetssätt talar också för risken att KAM blir standardiserat (Van der veer, 2006).

Inom ett systembaserat perspektiv antas företaget vara påverkat av och i sin tur påverka det samhälle där organisationen verkar i (Deegan & Unerman, 2011). Den institutionella teorin är en systembaserad teori som ger en förklaring till varför organisationer tenderar att likna varandra till karaktär, form och processer. Organisationer strävar efter homogenitet eftersom en avvikare i en bransch har svårt med legitimitet samt att vissa principer blir institutionaliserade. Isomorfism är en process där företag tvingas eller väljer att efterlikna andra enheter. Normativ isomorfism handlar om att det kan finnas press från gruppnormer att rapportera på ett visst sätt (Deegan & Unerman, 2011). Den institutionella teorin kan därför kopplas till både revisionsbyråerna samt de reviderade företagen och kan förklara varför skillnader på KAM inte blir så stora. Det finns ett forskningsfält om struktur och bedömning inom revision där det finns en delad syn på om revisionsprocessen bör vara strukturerad eller lämna mer plats åt revisorns bedömning. En strukturerad revision innebär en hög grad av inriktning mot regler och formalisering för hur revisionsprocessen ska gå till, likt en checklista (Öhman, Häckner, Jansson & Tschudi, 2006). Om revisorn använder sig av

ett mer strukturerat arbetssätt kommer upplysningar om KAM med hög sannolikhet baseras på en standardmall för att undvika avvikelser i byråns olika upplysningar. Eftersom företag tenderar att likna varandra på grund av yttre press från intressenter enligt den institutionella teorin finns det en risk att revisionsbyråerna kommer att vilja utveckla standardmallar för KAM. Det har länge funnits en stor efterfrågan på ytterligare information om ett företags verksamhet och dess risker. Den gamla revisionsberättelsen tycktes vara standardiserad och den nya revisionsberättelsen önskas fylla intressenternas förväntningsgap samt bidra med företagsspecifik information som användare kan dra nytta av till framtida investeringar och dylikt. Om KAM blir ett standardiserat område kan den nya revisionsberättelsen tappa sin relevans samt inte uppfylla sitt syfte att vara företagsspecifik information. Studiens bidrag är därmed att få en insyn i området som är nytt och utforska om det sker en standardisering av Key Audit Matters.

1.3 Syfte

Studiens syfte är att utforska om det sker en standardisering av Key Audit Matters.

1.4 Disposition

Studiens disposition ser ut som följande:

Kapitel 2 - Vetenskaplig metod - I detta kapitel kommer studiens forskningsansats presenteras i följd av presentation av valda teorier.

Kapitel 3 - Institutionalialia - Kapitlet kommer att presentera ISA 701 "Kommunikation om särskilt betydelsefulla områden" samt ABL som är relevant för studien.

Kapitel 4 - Teori - Kapitlet kommer att redogöra för relevanta teorier för denna studie som sedan leder fram till hypoteser.

Kapitel 5 - Empirisk metod - Studiens empiriska metod behandlar studiens datainsamling, etiska krav, operationalisering samt en beskrivning av de beroende och oberoende variabler som används.

Kapitel 6 - Analys - I analysdelen kommer statistiken att presenteras i form av beskrivande statistik, korrelationsanalys samt en multipel linjär regression. Kapitlet avslutas med en hypotesprövning där förklaring ges om de ska förkastas eller ej förkastas.

Kapitel 7 - Diskussion och slutsats - I detta kapitel kommer studiens resultat att diskuteras och därefter en slutsats. Kapitlet avslutas med en diskussion kring studiens bidrag samt förslag till framtida forskning.

2 Vetenskaplig metod

2.1 *Forskningsansats*

Studien syftar till att utforska om det sker en standardisering av KAM efter den nya standarden börjat gälla. En deduktiv forskningsansats tillämpas. Studien utgår ifrån befintlig teori samt tidigare forskning inom det valda området. En deduktiv ansats innebär att utifrån befintliga teorier deducerar en eller flera hypoteser (Bryman & Bell, 2017). Eftersom denna studie har en deduktiv ansats och använder insamlade data för att testa hypoteser är en kvantitativ forskningsmetod relevant (Bryman & Bell, 2017). En kvantitativ metod betonar kvantifiering och analys av data för att utifrån detta få fram ett resultat. Fokus i denna studie ligger i att förklara ett fenomen genom att använda olika teorier. I studien kommer data att samlas in från revisionsberättelser i årsredovisningar från både Sverige och Storbritannien för att kunna testa studiens hypoteser. I denna studie krävs det inga intervjuer eller dylikt för att undersöka om det sker en standardisering av KAM utan det kan empiriskt granskas genom en kvantitativ studie av revisionsberättelser. En kritik som kan lyftas fram mot att använda sig av en kvantitativ metod i denna studie är att metoden kan utelämna viss information som kan vara relevant till varför vissa hypoteser förkastas eller ej som skulle kunna tas fram genom en kvalitativ metod. Då denna studie avser endast utforska om det sker en standardisering av KAM och om den nya revisionsberättelsen har uppnått sitt syfte så väljer vi att endast använda oss av en kvantitativ metod. För att minska risken att viss information blir utelämnad som kan vara relevant för resultat har ett visst antal kontrollvariabler används.

2.2 *Val av teorier*

För att utforska om det sker en standardisering av KAM i ISA 701 kommer flera teorier ligga till grund för denna studie vilket resulterar i ett eklektiskt angreppssätt. Ett eklektiskt angreppssätt är ett analytiskt verktyg som använder sig av olika teorier som kompletterar varandra för att hitta de faktorer som kan skapa en bra förklaring, ett så kallat multi-teoretiskt ramverk (Collin, Tagesson, Andersson, Cato, Hansson, 2009). I denna studie kommer revisorns roll som en kontrollfunktion för att minska agentkostnaderna förklaras utifrån agentteorin (Carrington, 2016). Teorin om struktur mot bedömning kommer att förklara varför revisionsprocessen är på ett visst sätt. Avsnittet om struktur vs bedömning förklarar vad som påverkar revisorns bedömning under revisionsprocessen samt varför revisorers arbete är strukturerat och likartat. Institutionell teori har ett fokus på relationen mellan organisationen och dess intressenter i det samhälle som de verkar i. Teorin förklarar varför organisationer väljer att anpassa sin struktur för att bibehålla sin legitimitet samt uppfylla det sociala kontraktet (DiMaggio & Powell, 1983). Denna teori kan ge indikationer på varför det förekommer standardisering bland upplysningar om KAM eftersom

organisationer tenderar att sträva efter homogenitet (DiMaggio & Powell, 1983). Diskussionen om isomorfismer kommer att vara den del av teorin som förklarar den press som revisorn får utstå från både formella och informella grupper som leder till en standardisering av revisorns upplysningar om KAM. Nobes och Parkers (2012) diskuterar om de skillnader som finns mellan olika länder gällande redovisning vilket blir applicerbart på vår studie varför det kan förekomma en skillnad mellan Storbritannien samt Sverige i deras upplysningar om KAM. Eftersom den nya revisionsberättelsen är relativt ny är det ett outforskat område. Tidigare forskning av Brunsson och Jacobsson (1998) om standardisering förklarar att standardisering kan fungera bra som informationsbärare och underlättar kommunikation och är därför applicerbart i vår studie om att KAM ska öka kommunikationsvärdet. Brunsson och Jacobsson (1998) konstaterar att implementeringsprocessen påverkar likriktningen vid följandet av en standard. Eftersom KAM lanserades i Storbritannien redan år 2013 har de kommit längre i implementeringsprocessen vilket kan resultera i att deras standardisering av KAM är olik Sveriges.

De teorier som har förklarats ovan tillsammans med tidigare forskning kommer ligga till grund för studiens undersökning om standardiseringen av KAM.

3 Institutionalialia

3.1 ISA 701

ISA 701 "Kommunikation om särskilt betydelsefulla områden i rapport från oberoende revisor" är den nya standarden gällande KAM i den nya revisionsberättelsen. Denna standard behandlar revisorns bedömning av vad revisorn ska kommunicera i rapporten samt strukturen och innehållet i det. Denna standard gäller revision av finansiella rapporter för räkenskapsperioder som slutar 15 december år 2016 eller senare (ISA 701). Syftet med denna standard är att KAM ska öka kommunikationsvärdet i revisorns revisionsberättelse genom att transparensen ökar. Användarna av de finansiella rapporterna kommer att få ta del av ytterligare information om vilka områden som krävt betydande bedömningar enligt revisorns professionella bedömning under revidering processen (ISA 701, p. 2). KAM representerar de områden som revisorn har fastställt som de mest betydelsefulla i revisionen av de finansiella rapporterna. Dessa betydelsefulla områden väljs ut från områden som har kommunicerats med styrelsen (ISA 701, p. 8). De krav som revisorn ska utgå ifrån när den fastställer särskilt betydelsefulla områden (KAM) är följande (ISA 701, p. 9).

Revisorn ska beakta de områden som besitter högre bedömda risker för väsentliga felaktigheter. Revisorn ska även beakta betydande bedömningar avseende de finansiella rapporterna som innefattar betydande bedömningar av företagsledningen. Här beaktas de områden i redovisningen som identifierats med en hög osäkerhet. Revisorn ska även fastställa effekten på revisionen av betydelsefulla händelser eller transaktioner som har inträffat under revideringsperioden (ISA 701, p. 9). Revisorn ska i varje beskrivning av KAM innehålla en hänvisning till eventuella upplysningar i området i de finansiella rapporterna och ska redogöra varför frågan ansågs vara särskild betydelsefull under revisionen och varför den valdes till KAM. Följande ska en beskrivning ges av hur frågan behandlades under revisionsprocessen (ISA 701, p. 13).

4 Teori

4.1 Revision

Målet med revision är att skapa trovärdighet för företaget mot externa intressenter samt inom företaget. Revisorn blir således som en mellanhand mellan företaget och företagets intressenter där revisionen fungerar som en stämpel på att inga väsentliga fel har gjorts i årsredovisningen (Eilifsen & Knivsflå, 2016). Jensen och Meckeling (1976) definierar en agent-principalrelation som ett kontrakt där ena parten anställer den andra parten för att utföra en tjänst som innebär att beslutsmandatet flyttas. Båda parter antas vara nyttomaximerande vilket innebär att den parten som blivit anställd (agenten) kommer utföra handlingar för sin egen vinning. Denna relation leder till agentkostnader som enligt Jensen och Meckeling (1976) kan summeras som kostnaden att övervaka agenten, kostnaden att binda agenten samt kostnaden för de beslut som agenten tar som inte ger maximal nytta för ägarna. Agent-teorin beskriver behovet av en revision då företagsledningens påståenden i årsredovisningen behöver kontrolleras på grund av att agenten som sköter verksamheten har ett informationsövertag över ägarna (Eilifsen & Knivsflå, 2016). Det ger också att ägarna inte har någon direkt kontroll över verksamheten och revision kan vara en lösning på detta. Revisionsberättelsen är ofta en av få kontakter som revisorn har med olika intressenter vilket innebär att den är av stor vikt (Carrington 2016). Vid närmare betraktning på stora organisationer såsom Världsbanken och IMF, är rollen som revisor betydelsefull eftersom dessa organisationer ser revisionen av ett företag som en stor säkerhet vid beslut om utlåning av pengar (Carrington, 2016). På grund av revisorns betydelsefulla roll borde det uppmärksammas att revisorn vid granskning av ett företag kan förmedla mer av sina kunskaper om företaget. Den senaste tiden råder det debatt om att intressenter har haft ett utökat behov om mer information om företagen som de kan dra nytta av till framtida investeringar (Lennartsson, 2015). Det utökade behovet kan nu komma att tillgodoses genom den nya revisionsberättelsen med störst fokus på att revisorn ska förmedla företagets mest signifikanta risker.

4.2 Struktur och bedömning

Struktur och bedömning är en gammal diskussion inom revision som har debatterats sen långt tillbaka men har fått större uppmärksamhet de senaste åren (Power, 2003). Denna debatt inkluderar olika syn på till vilken utsträckning revisionsprocessen ska vara strukturerad och hur mycket utrymme det ska finnas för revisorn att använda sig av sin professionella bedömning (Smith, Fiedler, Brown & Kestel, 2001; Power, 2003). Eftersom användningen av IT har ökat drastiskt och att IT oftast relateras som en del av struktur går vi mot en trend av ökad reglering. Samtidigt som detta har revisionsbranschen fått mer förväntningar på sig att tillföra mer kvalitativ information (Kosmala MacLulich, 2003). En

ny förändring som speglar detta är den nya revisionsberättelsen med störst fokus på KAM där revisorn ska använda sig av sin professionella bedömning (ISA 701, p.2). Cushing och Loebbecke (1986) i Öhman et al (2006) definierade struktur som "Ett systematiskt tillgångavägssätt för revision som präglas av föreskrivna regler, logisk sekvens av tillgångavägssätt, beslut samt dokumentationssteg och genom en omfattande och integrerad uppsättning av revisionspolicyer och verktyg för att hjälpa revisorn att genomföra revisionen". Denna definition är relevant även idag och en strukturerad revision innebär en hög grad av formalisering och inriktning mot regler. Att använda sig av ett bedömningsförhållningssätt innebär att revisorn använder sig av olika aspekter som grund till sina beslut som den får av relevant utbildning, kunskap och erfarenheter inom branschen (Öhman et al, 2006). Van der Veer (2006) diskuterar kring problemet att revision handlar numera om att checka av en lista och poängterar att professionen måste vara försiktig med att revisorn inte spenderar hela sin arbetstid på att fylla i en checklista. Orsaken bakom ett strukturerat tillgångavägssätt diskuteras handla om legitimitet samt kontroll. En strukturerad revision innebär inte en bättre eller mer effektiv revision (Power, 2003) men en ökad struktur innebär ett större fokus på revision som en affär i samhället där det handlar om att erbjuda kunden vad den vill ha samt få betalt för det utförda arbetet. Ett ökat fokus på affärer i samhället leder till att revisionsbyråerna måste utföra vissa kvalitetskontroller för att de ska uppnå deras standard till dess klienter. Öhman et al, (2006) tror att ett mer formellt och strukturerat förhållningssätt används primärt för att skydda revisorn och revisionsprofessionen samt för att förhindra att bli stämmd. Det råder diskussioner att det ena inte utesluter det andra och att strukturen med riktlinjer för revisionsprocessen öppnar upp för revisorns bedömning för vad som ska bedömas och när det ska bedömas (Turley and Cooper, 1991; Kosmala MacLulich, 2003).

Den nya standarden om KAM (ISA 701) handlar om att revisorn ska använda sig av sin professionella bedömning och identifiera riskområden i företagen. ISA 701 lutar mer åt att KAM ska ha bedömning som tillgångavägssätt och mindre struktur för att förhindra KAM att bli standardiserat och behålla den informationen företagsspecifik. Eftersom revisorn tillhör en revisionsbyrå som vill få betalt från sina kunder samt hålla en hög nivå på kvaliteten finns det risk att byrån skapar en så kallad checklista för vad som ska inkluderas i en upplysning om KAM för att hålla kvaliteten på samma nivå inom byrån. Det finns en risk att revisorn kommer att hamna i dilemmat mellan struktur och bedömning med upplysningen av KAM. Som Turley and Cooper (1991) diskuterar att riktlinjerna i strukturen öppnar upp för bedömning och detta är fallet med KAM. Det kommer finnas mallar för hur upplysningen ska se ut men tanken är att den ska vara företagsspecifikt i varje enskilt fall.

4.3 Hypoteser

4.3.1 Standardisering

Institutionell teori är en av de tre teorier som refereras som en systemorienterad teori (Deegan & Unerman, 2011). Inom ett system-baserat perspektiv anses en organisation vara influerad av det samhälle som de verkar inom och ett stort fokus ligger på relationen mellan organisationen och dess intressenter i samhället (Deegan & Unerman, 2011). Institutionell teori förklarar varför organisationer väljer att anpassa sin struktur för att bibehålla sin legitimitet samt uppfylla de sociala normerna som intressenterna förväntar sig. Dimaggio och Powell (1983) forskade om varför det förekommer en hög grad av likhet mellan organisationer och varför de strävar efter homogenitet. När en organisation befinner sig på en stabil marknad med konkurrerande företag förekommer det institutionell press som resulterar i att företag arbetar efter homogenitet (Deegan & Unerman, 2011). Det är strukturen i organisationen och strukturen på rapporteringssystemen som tenderar att likna andra organisationer för att uppfylla vad som anses "normalt" av samhället. De organisationer som avviker från dessa normer tenderar att få problem i framtiden med deras legitimitet (Deegan & Unerman, 2011). Dimaggio och Powell (1983) definierar isomorfism som "en tvångsprocess som tvingar en enhet i ett samhälle att likna andra enheter som står inför samma miljöförhållanden". Dimaggio och Powell (1983) beskriver tre olika isomorfism processer, tvingande, härmande samt normativ. Tvingande isomorfism uppstår när en organisation ändrar deras institutionella praxis på grund av press från intressenter som de är beroende av. Det kan handla om tryck från både formella och informella grupper såsom regelverk och kunder. Dimaggio och Powell (1983) förklarar den tvingande isomorfismen att ju mer beroende en organisation är av en annan organisation, desto mer kommer organisationen tendera att likna denna. Den andra isomorfismen, härmande, förklarar varför organisationer väljer att kopiera andras eller förbättra deras institutionella praxis efter lönsamma företag. Denna härmande process handlar i grund och botten om att överta konkurrensfördelar för att få legitimitet samt minska osäkerhet inom företag. Om en organisation möter mycket osäkerheter kan den välja att kopiera andra organisationers struktur för att minska på dess osäkerheter (Dimaggio & Powell, 1983). Den härmande isomorfismen förklaras som att desto mer osäkerheter en organisation möter och desto mer diffusa mål ett företag har, desto större är sannolikheten att företaget kopierar andra lönsamma företagsstrukturer (Dimaggio & Powell, 1983).

Den sista isomorfismen som Dimaggio och Powell (1983) beskrev var den normativa som förklarar den press som uppstår från gruppnormer att anta institutionella praktiker. Inom redovisning kan förväntan om att redovisningskonsulter ska redovisa enligt god redovisningssed beskrivas som en typ av normativ isomorfism. Särskilda grupper med särskild träning tenderar att använda sig av liknande övningar för att anpassa sig till gruppen.

De som avviker från gruppen när det kommer till förväntat beteende kan formella eller informella sanktioner införas av gruppen på de parter som avviker (Dimaggio & Powell, 1983).

Den institutionella teorin förklarar varför organisationer tenderar att sträva efter homogenitet (Deegan & Unerman, 2011). Orsaken bakom ett strukturerat tillgångsvägssätt handlar om legitimitet och kontroll över revisorns arbete samt en ökad struktur innebär större fokus på affärer i samhället (Öhman et al, 2006). Anledningen till ett strukturerat förhållningssätt kan användas primärt för att skydda revisorn samt dess profession (Öhman et al, 2006). Under revideringen av ett företag måste all information accepteras av parter av högre post och vissa steg måste hållas inom speciella ramar. Det råder yttre press från intressenter som förväntar sig mer information om företaget som revisorn reviderar. Samtidigt är revisorn beroende av den kunden som de får betalt av och det ligger ett stort fokus på att göra affärer i samhället för att inte förlora framtida kunder. Eklöv (2001, i Öhman et al., 2006) påpekar att det är en hög sannolikhet att det förekommer homogenitet i svenska revisorers arbete. Professionella revisorer har genomgått liknande utbildningar samt möter liknande situationer i deras arbete. Revisorer följer oftast instruktioner som finns på byrån hur processen ska gå till och frågar oftast efter hjälp av sina kollegor. Fischer (1996) menar att revisorer har en tendens att basera sin kunskap på vad som genomfördes förra året när planering och genomförandet av revisionen sker. Rutiner och riktlinjer på vad som används frekvent är något som revisorn oftast tar för givet och inte ifrågasätter vilket leder till att en revisor med stor sannolikhet arbetar utifrån ett strukturerat sätt som leder till en standardisering av revideringen (Bédard, 1989; Fischer, 1996).

Ovanstående leder oss fram till denna hypotes:

H1: Det sker en standardisering av Key Audit Matters.

4.3.2 Revisionsbyrå

Användarna av revisionsberättelsen har länge velat ha ökad information om företaget inför framtida investeringar. Syftet med ISA 701 är att kommunikationsvärdet och transparensen ska öka för att minska detta förväntningsgap som finns bland intressenterna. Syftet är också att revisorn ska använda sin professionella bedömning under revisionsprocessen för att göra denna information företagspecifik (ISA 701). Enligt Öhman et al (2006), i struktur vs bedömning debatten, diskuteras att en ökad struktur på arbetet oftast innebär större fokus på affärer i samhället för revisionsbyrån. Ett större fokus på affärer i samhället innebär att revisorn vill erbjuda kunden vad den vill ha för att få betalt för revideringen, vilket leder till att revisionsbyråerna måste ha kvalitetskontroller för att standarden ska vara på en hög nivå på byrån (Öhman et al, 2006). Kinney (1986) kategoriserade i sin studie de strukturerade

revisionsbyråer som kräver användning av statistiska urval använder sig av strukturerade interna kontrollutvärderingar samt använder sig av regler när de integrerar sitt granskningsresultat. De revisionsbyråer som använder sig av mindre strukturerad vägledning och lämnar mer rum åt bedömning för revisorn samt använder sig av statistiska provtagningar i vissa situationer definierade Kinney (1986) som ostrukturerade revisionsbyråer. Efter kategoriseringen av Kinney (1986) indikerade han att de revisionsbyråerna som ansågs vara strukturerade var Deloitte & Touche och KPMG. De byråerna som ansågs vara ostrukturerade var PwC och Lybrand och de två byråer som ansågs vara semistrukturerade var Arthur Andersen och Ernst & Young vilket indikerar att det har funnits skillnader på olika revisionsbyråer angående struktur. The Big 4 är ett samlingsbegrepp för de fyra största revisionsbyråerna i världen (Deegan & Unerman, 2011). Från ett systemorienterat perspektiv verkar Big 4 i liknande samhälle och står inför samma miljöförhållande (Deegan & Unerman, 2011). Ovanstående innebär att enligt den normativa isomorfismen kommer byråerna tendera att likna varandra när det gäller redovisning av KAM för att inte avvika från gruppen. Att vara den enheten som avviker från gruppen kan leda till att de förlorar sin legitimitet samt förlorar framtida kunder som istället väljer en annan byrå. En följd av det kan leda till en standardisering av upplysningen om KAM trots att syftet är att det ska vara företagsspecifikt. Revisorerna kommer utsättas för press från byrån de tillhör att uppnå en viss kvalitet i upplysningen och sannolikheten för att byråerna påverkar revisorns upplysning är därför hög. Enligt DiMaggio & Powell (1983) ökar chansen att arbeta efter standardisering och kopiera andra lönsamma företag ju mer osäkerheter en organisation möter. Den nya revisionsberättelsen gäller från år 2016 och är ett nytt område vilket resulterar i att det kan förekomma osäkerheter kring hur en upplysning av KAM ska vara. Det finns argument som tyder på att det finns en heterogenitet i revisorernas tankesätt på grund av de olikheter som finns i organisationskulturen på byrån. Enligt Grey (1998) finns det en skillnad på revisorns arbetssätt beroende på vilken byrå den tillhör samt beroende på vilket revisionsteam de tillhör. Francis (2011) menar att på grund av internt upparbetade förhållningssätt samt interna utbildningar formar revisionsbyråerna sina anställda till att utföra sin revision på ett specifikt sätt.

Ovanstående leder oss fram till följande hypotes:

H2: Det finns ett samband mellan utformningen av Key Audit Matters och revisionsbyrå.

4.3.3 Land

Nobes och Parker (2012) diskuterar skillnader mellan olika länder gällande "accounting". De definierar accounting som publicerade årliga finansiella rapporter av företag vilket kan innefatta revisionsberättelsen och som gör dessa teorier och tankar applicerbara på vår studie även fast det inte är företaget som står för revisionsberättelsen. De diskuterar att det

finns olika sätt som accounting skiljer sig åt mellan länder. Hofstedes (1984) fyra dimensioner av kultur används ofta som teori vid forskning om kulturens påverkan. Den första dimensionen är individualism eller kollektivism. Denna dimension behandlar människors preferenser gentemot hur beroende individer är av att tillhöra en grupp samt vara ömsesidigt beroende av varandra. Dimension nummer två kallas stor eller liten "power distance" och den tar upp hur samhället hanterar icke jämställda företeelser. Den tredje dimensionen behandlar graden av säkerställandet i samhället och innefattar att bli av med osäkerhetskänslor. Hög grad av säkerställande leder till fasta rutiner och kan bli trångsynta. Motsatsen, en låg grad av säkerställande, leder till en flexibel och avslappnad miljö. Den sista dimensionen behandlar maskulinitet och femininitet i samhället (Hofstede, 1984).

Pinto och Morais (2018) har genomfört en jämförande studie av revisionsberättelser mellan Nederländerna, Storbritannien och Frankrike med fokus på KAM. Studien visar att "There is also evidence that culture and institutional factors may influence auditors' judgments and decisions on disclosing KAMs." (Pinto & Morais, 2018), vilket stödjer teorin från Hofstede (1984) att kulturen påverkar företagen. Ovanstående gör att vi kan anta att standardiseringen av revisionsberättelsen skiljer sig åt mellan Sverige och Storbritannien eftersom olika kulturer påverkar genomförandet.

I Storbritannien krävs det ett medlemskap i en branschorganisation för revisorer för att få använda titeln auktoriserad revisor (Revisorsinspektionen, 2017). I Storbritannien finns det fem olika branschorganisationer, The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW), The Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) och The Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS) är några av de organisationerna. Dessa organisationer har erhållit en kunglig auktorisation som kallas för Royal Charter från The Privy Council och det kan reglera sina medlemmar. För att kunna titulera sig som en auktoriserad revisor och bli medlem i en branschorganisation måste personen studera på ett revisorprogram som anordnas av bland annat ACCA, ICAEW och ICAS. Alla dessa organisationer erbjuder först en teoretisk utbildning som omfattar ca tre år där ett flertal examinationer måste slutföras. Efter den teoretiska utbildningen måste tre års praktik utföras av personen på till exempel en revisionsbyrå, en kommersiell organisation eller i den offentliga sektorn (ICAEW, 2017). I Sverige år 2018 har revisorkraven sänkts från åtta års utbildning till sex års utbildning som nu mer liknar Storbritanniens regelverk på att bli auktoriserad revisor. De nya kraven från Revisorsinspektionen kortar ner utbildningstiden till tre år teoretisk utbildning och tre år praktik. Kravet på vilken typ av kandidatexamen har även blivit bredare och målet med de nya kraven är att attraktionskraften i yrket ska öka och även kvaliteten i utbildningen (Callius, 2018). Jonas Svensson auktoriserad revisor på EY diskuterar att det är av stor betydelse att göra revisoryrket attraktivt och att personer med

hög kompetens ska söka sig till branschen. Ulrika Wallén, utredare på Civilekonomerna diskuterar att internationella regelverk för revision och redovisning spelar roll och sammantaget ligger detta till bakgrund för dessa nya krav som har sänkts (Callius, 2018).

Brunsson och Jacobsson (1998) menar att det finns en del argument för standardisering. Dessa är att standardisering och standarder fungerar bra som informationsbärare och underlättar kommunikation. Två andra argument är att det är ett bra samordningsredskap samt att det förenklar informationsspridningen. Brunsson och Jacobsson (1998) tar också upp risker och argument mot standardisering där likriktighet är det mest centrala argumentet mot. Brunsson och Jacobsson (1998) menar att implementeringsprocessen påverkar likriktningen vid följandet av en standard.

Ovanstående leder fram till hypotesen att standardiseringen och likriktningen skiljer sig åt mellan Sverige och Storbritannien eftersom de ligger i olika faser i implementeringsprocessen där Storbritannien ligger tre år framför.

H3: Det sker en större grad av standardisering av Key Audit Matters i Storbritannien än i Sverige.

4.4 Sammanställning av hypoteser

H1: Det sker en standardisering av Key Audit Matters.

H2: Det finns ett samband mellan utformningen av Key Audit Matters och revisionsbyrå.

H3: Det sker en större grad av standardisering av Key Audit Matters i Storbritannien än i Sverige.

5 Empirisk metod

5.1 *Datainsamling*

I denna studie består empirin av sekundärdata från årsredovisningar tillhörande svenska börsnoterade företag samt brittiska börsnoterade företag för det räkenskapsår som avslutades år 2017 och 2018. En sekundärdataanalys har fokus på data som författaren inte har samlat in själv. En fördel med detta är att data som kommer till användning för en sekundärdataanalys oftast är av hög kvalitet eftersom den är tillgänglig på tillförlitliga offentliga databaser (Bryman & Bell, 2017). I studien har KAM analyserats från revisionsberättelser från år 2017 och 2018 vilket bidrar till att vi kan se förändring av KAM över en kortare tidsperiod. Studiens data går i detta fall inte att analysera vid en tidigare tidpunkt eftersom ISA 701 trädde kraft hösten år 2016. En nackdel med att utföra detta är att den interna validiteten är låg. Det är svårt att bedöma orsakssambandet utifrån den information som har samlats in och svårt att bedöma huruvida det är de valda variablerna som orsakar sambanden (Bryman & Bell, 2017). Den externa validiteten är dock hög i studien eftersom populationen omfattar en stor del av de svenska börsnoterade företagen vilket ger ett stort urval vilket minskar risken för missvisande resultat.

Syftet med studien är att utforska om det sker en standardisering av KAM vilket innebär att analys av dokument måste genomföras. En innehållsanalys är ett angreppssätt när analys av dokument ska genomföras och syftar till att kvantifiera innehållet utifrån kategorier som har bestämts i förväg (Bryman & Bell, 2017). Innan analysen har vi specificerat hur data ska analyseras för att kunna bedöma om KAM är företagsspecifikt eller inte från år 2017. Kriterierna som har använts är först att det måste tas upp en beskrivning av risken i form av ett exempel och en förklaring till varför det är en risk för just det här företaget samt hur det påverkar det aktuella företaget. Data har analyserats från år 2018 och bedömts om KAM är företagsspecifikt eller inte och sedan har en bedömning gjorts om KAM från år 2018, jämfört med KAM från 2017, är standardiserade eller inte. För exempel på vad vi har ansett vara företagsspecifikt och inte företagsspecifikt samt standardiserat, se avsnitt 5.5. Kodning är en viktig del i en innehållsanalys och i denna studie har kriterier valts till kodningsmanualen som rör studiens syfte och frågeställning (Bryman & Bell, 2017). Denna manual gör att innehållet har kodats på ett konsekvent sätt och eftersom innehållet har kodats av båda författarna till denna studie har kodningen genomförts på ett liknande sätt.

5.2 *Urval*

I denna studie studeras svenska företag som är noterade på Nasdaq Stockholm och vi har studerat de företag som är Large cap samt Middle cap. Studien har även studerat ett mindre urval av brittiska börsnoterade företag för att göra en jämförelse mellan Sverige och

Storbritannien. Ett systematiskt urval har gjorts på 52 brittiska företag där samtliga branscher utom finans inkluderas och de företag som har årsredovisningar från år 2017 och 2018 tillgängliga innehållande KAM. På grund av studiens tidsbegränsning har analys inte genomförts på svenska företag från Small cap. ISA 701 började gälla för de företag som avslutade sitt räkenskapsår efter den 15 december år 2016 och därmed har vi kunnat studera KAM från årsredovisningar från år 2017 och från 2018. Totalt har 188 stycken svenska årsredovisningar studerats från år 2017 och totalt 160 stycken årsredovisningar från år 2018. Av dessa företag har 28 stycken inte släppt sin årsredovisning för 2018 per den 18 april och dessa företag utgör således bortfall. Företag som är noterade på den brittiska börsen har också inkluderats i studiens empiri. Totalt har 52 årsredovisningar studerats från år 2017 och 52 stycken från år 2018 där vi även har studerat företag från olika branscher för att öka validiteten i studien. Företag inom branschen bank och finans omfattas av andra regelverk samt kommunicerar sin resultaträkning annorlunda vilket gör att dessa företag inte är jämförbara med de andra företagen i studien. Det är vanligt i liknande studier att exkludera denna bransch (Abbott & Parker, 2000; Gutierrez, Minutti-Meza, Tatum, 2018). Nyckeltal såsom skuldsättningsgrad och avkastning på totalt kapital för bank och finansföretag skiljer sig i stor utsträckning jämfört med de andra företagen och blir extremvariabler vilket har lett till att dessa företag således blir bortfall. Genom att inte studera företag inom bank och finansbranschen ökar tillförlitligheten och reliabiliteten i resultaten då jämförbarheten förbättras mellan företagen i studien. En nackdel som tillkommer genom att inte studera företag inom bank och finansbranschen är att urvalet inte blir lika stort och intressant information kan gå förlorad.

5.3 Etiska krav

Vetenskapsrådet (2002) har utformat fyra huvudprinciper som utgör riktlinjer för ett forskningsprojekt och fungerar som en vägledning vid planerandet av projektet. Det finns ett grundläggande individskydds krav som sedan delas upp i fyra huvudkrav, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. I de fall när datainsamling sker från myndighetsregister eller massmedia behöver samtycke ej efterfrågas (Vetenskapsrådet, 2002). Eftersom det är offentlig information som har används i datainsamlingen behöver inte alla etiska krav tas i beaktning eftersom vissa krav redan är uppfyllda. Informationen som har används i denna studie är revisionsberättelser som återfinns i årsredovisningar från svenska börsnoterade bolag. Denna information är offentliga handlingar och finns tillgänglig för allmänheten att läsa. I de undersökningar där det krävs en aktiv insats av individer ska deltagarna ha rätt att bestämma på vilka villkor de ska delta och de ska ha rätten att kunna avbryta deltagandet om de vill (Vetenskapsrådet, 2002). Eftersom inga intervjuer med fysiska individer genomförs i denna studie behöver varken informationskravet eller samtyckeskravet tas i beaktning. Ett av de kraven som är

applicerbart i studien är nyttjandekravet som innebär att insamlad data endast ska användas till studiens syfte (Vetenskapsrådet, 2002). Revisionsberättelser som hämtas från årsredovisningar är offentlig information vilket resulterar i att konfidentialitetskravet där företagens namn måste vara skyddade behöver inte tas i beaktning i denna studie (Vetenskapsrådet, 2002). Utöver dessa fyra huvudprincipkrav finns det även tillkommande information som rekommenderas att följas under ett forskningsprojekt som inte anses ha samma tyngd som ovanstående information men ändå kan ses som en vägledning (Vetenskapsrådet, 2002).

5.4 Operationalisering

Studiens hypoteser testas genom att hypoteserna omvandlas till mätbara variabler. Studien omfattar en beroende variabel som är innehållet i KAM och studien antar att den påverkas av revisionsbyrå och land. I studien har bedömningen av KAM delats upp i två steg vilket resulterade i att även studiens beroende variabel "Innehållet i KAM" har delats upp till två beroende variabler i regressionsanalyserna till andel företagsspecifika KAM och andel standardiserade KAM för att kunna göra tydliga slutsatser av analysen. Eftersom bedömningen av datamaterialet genomfördes i två steg blev det därför relevant att beroende variabeln delades upp till två stycken variabler i regressionsanalyserna för att sedan kunna göra en sammanställning av modellerna. Studien omfattar även diverse kontrollvariabler såsom storlek, skuldsättningsgrad, avkastning på totalt kapital samt bransch som antas påverka relationen mellan den beroende och den oberoende variabeln.

Större delen av årsredovisningarna använder sig av svenska kronor som rapporteringsvalutan men i de fallen där euro, pund eller dollar har använts så har dessa summor räknats om till svenska kronor för att uppnå en högre reliabilitet. Kurserna som användes för omräkningen var genomsnittskursen för 2018 och har inhämtats från svenska riksbankens hemsida och återfinns nedan (Riksbanken, 2019).

Pund: 11,5928 svenska kronor

Euro: 10,2567 svenska kronor

Dollar: 8,6921 svenska kronor

5.5 Beroende variabler- Innehållet i KAM

Studiens syfte är att utforska om det sker en standardisering av KAM. Revisorns upplysningar om KAM består av en del med en beskrivning av vad som är risken i företaget samt en del där revisorn ger en upplysning om hur denna risk har tagits i beaktning under revisionens gång. Studiens beroende variabel är innehållet i KAM och fokuserar på revisorns

upplysning om vilka områden som varit särskilt betydelsefulla områden i revisionen, det vill säga det som orsakar risk i företaget. Fokuset i studien ligger således inte på granskningsåtgärderna, hur revisorn valde att hantera dessa risker under revisionen. Det är beskrivningen av risken i företaget som vi anser vara det mest intressanta samt det område där revisorn kan vara företagsspecifikt. En innehållsanalys valdes som en metod för att bedöma om innehållet är företagsspecifikt och sedan bedöma om det är standardiserat. Standardisering definieras enligt Nationalencyklopedin (2019) som ”systematisk ordnings- och regelskapande verksamhet med syfte att uppnå optimala tekniska och ekonomiska lösningar på återkommande problem”. Ett begrepp som liknar standardisering är homogenitet som definieras som när allt eller delar är likformiga eller enhetliga (Oxford Dictionary, 2019). I studien kommer standardiseringen av revisionsberättelsen att studeras, dock använder några av de vetenskapliga artiklar som används i studien begreppet homogenitet. Krippendorff (2019) definierar innehållsanalys som en forskningsteknik för att göra replikerbar och giltiga slutsatser från texter till användningsområdet. Bedömningen om upplysningen om KAM är standardiserat eller ej är en subjektiv bedömning av författarna. Varje revisionsberättelse har lästs av båda författarna för att sedan jämföra var och ens bedömning angående KAM och på så vis öka validiteten i studien. De faktorer som påverkar om en upplysning om KAM är företagsspecifikt beror på hur detaljrik och specifik den kvalitativa och kvantitativa informationen som ges av revisorn samt om informationen är verifierbar. Innan kodningen genomfördes diskuterade författarna om vissa kriterier som ska uppfyllas för att en KAM ska anses vara företagsspecifikt eller inte. Dessa kriterier var att upplysningen skulle innehålla en beskrivning av risken gärna som ett exempel. Den skulle också innehålla beskrivning varför det är en risk för just detta företaget samt hur det har påverkat företaget.

Efter en individuell kodning av innehållet har båda författarna gjort en avstämning och jämfört bedömningarna och kommit fram till ett slutresultat där de är överens. Denna subjektiva bedömning har gjorts i tre steg. Först har en analys genomförts av KAM från år 2017 för att bedöma om upplysningar är företagsspecifikt eller inte. Sedan har en analys genomförts av KAM från år 2018 och bedömt om det är företagsspecifikt eller inte och därefter har en bedömning genomförts om upplysningen är standardiserat eller inte jämfört med KAM från år 2017. En KAM har bedömts som ej företagsspecifikt om den innehåller så pass generell information så att den skulle kunna appliceras på ett liknande företag inom samma bransch.

En KAM kan anses vara företagsspecifikt för båda åren 2017 och 2018 men där revisorn har valt att exempelvis identifiera Goodwill som en risk i företaget både år 2017 och 2018 där formuleringen är likadan som då anses vara standardiserat. Ett exempel på denna situation

är företaget Assa Abloy där KAM från år 2017 och 2018 bedömdes som företagsspecifika men där upplysningen av Goodwill är formulerat på liknande sätt vilket resulterade i att upplysningen från år 2018 bedömdes som standardiserat.

Följande exempel är från Assa Abloy 2017:

“ASSA ABLOY är ett förvärvsintensivt företag som har en etablerad och strukturerad förvärvsprocess. Under räkenskapsåret 2017 konsoliderades 16 förvärv. ASSA ABLOYs goodwillbelopp, 50 miljarder kronor och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod, 6 miljarder kronor, är allokerade till koncernens fem kassagenererande enheter, vilka motsvaras av koncernens fem divisioner. Vi har särskilt fokuserat på APAC divisionen eftersom utrymmet mellan beräknat nyttjandevärde och bokfört värde är lågt. Vi har i revisionen fokuserat på värdering av goodwill och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod då posterna innehåller mått av ledningens uppskattning om framtida kassaflöden.”

Följande exempel är från Assa Abloy 2018:

“ASSA ABLOY är ett förvärvsintensivt företag som har en etablerad och strukturerad förvärvsprocess. Under räkenskapsåret 2018 konsoliderades 19 förvärv. ASSA ABLOYs goodwillbelopp, 53 miljarder kronor och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod, 6 miljarder kronor, är allokerade till koncernens fem kassagenererande enheter, vilka motsvaras av koncernens fem divisioner. Vi har särskilt fokuserat på APAC divisionen eftersom utrymmet mellan beräknat nyttjandevärde och bokfört värde varit lågt tidigare år samt med tanke på den nedskrivning om 5,6 miljarder kronor som har bokförts under året. Vi har i revisionen fokuserat på värdering av goodwill och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod då posterna till stor del baseras på ledningens uppskattning om framtida kassaflöden.

I exemplet ovan ser vi tydligt en standardisering av upplysningen om KAM från 2018 men där upplysningen samtidigt kan bedömas som företagsspecifikt både 2017 och 2018.

En KAM kan även vara företagsspecifikt i ämnet men samtidigt inte uppfylla kriterierna för att vara tillräckligt som en företagsspecifik upplysning. Exempel på detta är när revisorn endast nämner förvärv av tillgångar som kan anses vara företagsspecifikt eftersom förvärven kan hänföras till företag men där vi saknar ytterligare information om varför detta är en risk i företaget. I dessa situationer som tidigare beskrivits har det bedömts som ej

företagsspecifikt eftersom ytterligare information om varför förvärven innebär en risk i bolaget saknas. Följande exempel är från Electrolux årsredovisning 2017 där revisorn har bedömt redovisning av rörelseförvärv som en risk. Det här exemplet bedömdes som ej företagsspecifikt eftersom ytterligare information om varför detta är en risk saknas. Denna KAM innehåller generell information om förvärv av tillgångar samt nedskrivningsprövningar som anses vara ej företagsspecifikt.

”Under 2017 slutförde Electrolux fyra rörelseförvärv med en total köpeskilling om 3,851 miljoner kronor. Redovisning av rörelseförvärv kräver betydande uppskattningar och bedömningar av företagsledningen för att fastställa verkliga värden på förvärvade tillgångar och övertagna skulder...”

Ett till exempel som bedömdes vara ej företagsspecifikt är från ICA:s årsredovisning 2017 och ser ut som följande:

”Bolagets verksamhet är beroende av väl fungerande IT-system och IT-kontroller och om dessa inte fungerar operationellt finns risk att felaktigheter uppstår som påverkar den finansiella rapporteringen. Kritiska IT-system och relaterade kontroller har därför bedömts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.”

För att denna upplysning ska anses vara företagsspecifikt kräver vi mer detaljerad information om just ICA:s IT-system eller dylikt och varför det är en risk. Tydliga exempel från företagets system är att föredra för att det ska anses vara företagsspecifikt. Just den här upplysningen kan på ett enkelt sätt användas i ett annat företag inom samma bransch och därför är detta inte företagsspecifikt för just ICA.

Det har förekommit vissa tillfällen där ett KAM är svårt att bedöma om det är företagsspecifikt eller inte och följande upplysning tillhör Garos årsredovisning 2017:

”I de branscher där koncernen verkar i är produktutvecklingstakten och innovationskraften hög. Detta innebär att företagsledning och styrelse löpande har att utvärdera och bedöma hur bolagets produkter ska värderas med hänsyn till efterfrågan på marknaden”.

I upplysningen ovan har revisorn nämnt att branschen har en hög innovationstakt och att detta leder till att företagsledningen måste bedöma produkterna med hänsyn till efterfrågan på marknaden. Det kan anses vara en aning företagsspecifikt där viss information om företagets miljö benämns men ändå inte har tillräckligt med information om företagets

innovation eller produktutvecklingstakt. Denna KAM har vi ansett vara svårt att bedöma men i slutändan är det inte företagsspecifikt nog och vi saknar ytterligare information. Denna KAM har bedömts som ej företagsspecifikt.

Kriterier som vi har ansett vara företagsspecifika är om revisorn nämner en specifik händelse under året som leder till att ett visst område innefattar en viss typ av risk och varför. Följande exempel är från Ericssons årsredovisning 2018 och detta är en beskrivning om företagets risker som vi anser är företagsspecifikt:

”Den nya standarden har framförallt påverkat Ericsson inom tre områden: en striktare definition av ett kontrakt, senareläggning av intäktsföring av kontrakt baserade på kundanpassade lösningar och senareläggning av intäkter pga en striktare definition avseende övergång av kontroll för utrustning”.

I upplysningen har revisorn förklarat varför den nya standarden anses vara en risk i företaget och vad det har påverkat i företaget som vi anser vara en företagsspecifikt upplysning och detta kan inte användas in i ett annat företag i samma bransch.

Studien har två beroende variabler – Andel_ftg spec (Andel företagsspecifika KAM) samt Andel_Stand (Andel standardiserade KAM). Andel företagsspecifika KAM är en dummyvariabel där innehållet i respektive KAM kodats som företagsspecifikt (1) och ej företagsspecifikt som (0). Även Andel standardiserade KAM är en dummyvariabel och för denna är 2018 års KAM kodats som dummyvariabler där (1) betyder standardiserat och (0) ej standardiserat.

5.6 Oberoende variabel- Revisionsbyrå

Kinney (1986) kategoriserade revisionsbyråer som strukturerade eller ostrukturerade. Enligt hypotes 2 påverkar revisionsbyråns utformning av KAM och dess standardisering. Enligt Grey (1998) finns det en skillnad på revisorns arbetssätt beroende på vilken byrå den tillhör samt beroende på vilket revisionsteam de tillhör. När det gäller debatten om struktur och bedömning är det även ett fenomen som tycks påverka hur upplysningen av KAM utformas. En strukturerad revision innebär hög grad av formalisering och inriktning mot regler (Öhman et al, 2006). En revisionsbyrå har ofta egna rutiner och regler vilket borde påverka utformningen av upplysningen av KAM. Om en revisor använder sig av en strukturerad eller en ostrukturerad revidering torde det påverka om KAM är standardiserat eller företagsspecifikt samt att byråns är en faktor som påverkar detta samband. År 2016 på Nasdaq Stockholm reviderades samtliga bolag av någon av revisionsbyråerna; Deloitte, EY, PwC och

KPMG även kallade för The Big-4 vilket betyder att dessa fyra är de vanligaste. Dessa fyra byråer har kodats till varsin dummyvariabel.

5.7 Oberoende variabel Tid och Land

Tid och land är två variabler som har använts som oberoende variabler i studien. Studien avgränsas till att studera årsredovisningar tillhörande de räkenskapsår som avslutades 2017 och 2018. Tidigare observationer än så är begränsat eftersom ISA 701 om revisorns upplysning om KAM trädde i kraft 2016. Att både studera årsredovisningar tillhörande de räkenskapsåren som avslutades 2017 och 2018 beror på att en slutsats ska kunna dras om det sker en standardisering av KAM jämfört med dessa två åren. Revisorns upplysning om KAM har funnits sen 2013 i Storbritannien och där finns det möjlighet att observera årsredovisningar under flera år. Avgränsningen har dock även där gjorts till årsredovisningar från år 2017 och 2018 för att skapa mer bredd där ett större antal företag kan analyseras mer ingående istället ett få antal företag under flera år som skapar en mer grundläggande förståelse. KAM från år 2017 och år 2018 har kodats som dummyvariabler. Sverige och Storbritannien har även kodats som dummyvariabler i studien.

5.8 Kontrollvariabel: Storlek

Storlek är en variabel som har använts som kontrollvariabel i några av de få studier som har genomförts på KAM hittills (Velte, 2018; Li, Hay, Lau, 2019; Haldar, Raithatha, 2017; Sierra-Garcia, Gambetta, Garcia Benau, Orta-Pérez, 2019). Studier har genomförts där det framkommer att storlek har en påverkan på hur stor uppmärksamhet företaget får. (Adam, Hill & Roberts, 1998). En koppling kan därmed göras till att storlek påverkar KAM gällande antal, innehåll och format. Enligt Årsredovisningslagen (§ 3, p. 4) bedöms ett företags storlek utifrån medelantalet anställda, företagets redovisade balansomslutning samt företagets nettoomsättning. Ett aktiebolag omfattas av revisionsplikt om de uppfyller minst två av de tre kraven gällande medelantalet anställda, balansomslutning samt nettoomsättning (ABL, kap 9 § 1).

Dessa tre storleksmått finns att finna i företagets årsredovisning. I studiens analys kommer de faktiska värdena att användas. Medelantalet anställda anges i heltal medan omsättning och balansomslutning anges i miljoner kronor (mkr). Omsättning och balansomslutning kommer att logaritmeras i studien för att underlätta analysen av data.

5.9 Kontrollvariabel: Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgraden är ett finansiellt nyckeltal som används vid värdering och kontroll av ett företags ekonomiska ställning. Skuldsättningsgraden är ett mått på kapitalstyrka och för att mäta hur relationen mellan skulder och eget kapital är (Visma, 2018). Skuldsättningsgraden är relaterad till soliditeten och det visar hur stor andel av ett företags tillgångar som har finansierats med eget kapital eller med lånat kapital. Hög skuldsättningsgrad innebär att företaget har en låg soliditet. En hög skuldsättningsgrad vilket indikerar att ett företag är utsatt för större risk kan ge argument för att företagets årsredovisning bör innehålla fler KAM (Sierra-Garcia, et al, 2019). För att beräkna skuldsättningsgraden divideras justerade skulder med justerat eget kapital (Visma, 2018). I denna studie hämtas totala skulder samt totala eget kapital från balansräkningen i årsredovisningarna.

5.10 Kontrollvariabel: Avkastning på totalt kapital

Måttet som används för att beskriva företagets prestation i studien är avkastning på totalt kapital som går under den engelska benämningen ROA. ROA används ofta som ett lönsamhetsmått i tidigare studier gällande Key audit matters och revisions upplysningar (Velte 2018; Haldar & Raithatha 2017; Gutierrez et al, 2018). Nyckeltalet visar på hur väl företaget har lyckats med att generera avkastning på deras totala tillgångar i företaget vilket kan vara en indikator på hur välmående företaget är samt hur stor risk det finns i företaget. Nyckeltalet beräknas genom att dividera resultat före skatt plus räntekostnader med totalt kapital och ger oss ett procenttal (Velte, 2018). Nyckeltalet avkastning på totalt kapital hjälper utomstående att få en uppfattning om hur lönsamt företaget är i förhållande till deras totala tillgångar samt ger oss en uppfattning om hur företaget använder dess tillgångar för att generera vinster och om det är effektivt. En individ som vill investera i ett företag kan utifrån detta nyckeltal bedöma om den känner sig trygg med hur företaget väljer att bedriva verksamheten för att generera högsta möjliga avkastning med så få tillgångar som möjligt. I och med att inte finansierat kapital tas med i beräkningen blir detta nyckeltal inte missvisande för de företag som har en hög skuldsättning.

Nyckeltalet beräknas utifrån den information som återfinns i företagets räkenskaper i årsredovisningen och kommer att användas i sitt faktiska värde angett i procent.

5.11 Kontrollvariabel: Bransch

Att använda bransch som kontrollvariabel i studier gällande revision är relevant då revisionen kan skilja sig mellan branscher på grund av att lagar och regler kan skilja sig mellan olika branscher samt att olika branscher är utsatta för olika mängd risk (Palmrose 1986). Alla noterade företag kategoriseras av Nasdaq med hjälp av en ICB-kod vilket står för Industry Classification Benchmark. Listan över ICB koderna återfinns i bilaga 1. Denna kod är en vanlig använd global standard för företagsklassificering och den drivs och förvaltas av FTSE Russell. Det finns fyra olika nivåer som företagen allokeras till (Nasdaq, 2019). Varje företag tilldelas den delsektorn som står närmast verksamhetens karaktär som bestäms av sin primära inkomstkälla i företaget. ICB-koderna delas in i fyra olika nivåer; industry, supersectors, sectors och subsectors (Nasdaq, 2019). Det finns 10 sektorer som sedan delas in i respektive 19 branschgrupper, 41 branscher och slutligen 114 underbranscher. 19 grupper har slagits ihop till 10 grupper eftersom det finns ytterst få företag i en branschgrupp. Koderna har slagits ihop till en närliggande bransch för att göra resultatet tillförlitligt. En komplett lista med nya branschkoderna återfinns i bilaga 2.

- Koderna 0500, 1300, 1700 samt 7500 har bildat branschgruppen *Olja, kemikalier, råvaror och energi*.
- Koderna 2300 och 3300 har bildat branschgruppen *Konstruktion, material och bilar*.
- Koderna 3700 och 3500 har bildat branschgruppen *Personliga, hushållsvaror och livsmedel*.
- Koderna 5500 och 5700 har bildat gruppen *Media, resande och fritid*.
- Koderna 9500 och 6500 har bildat gruppen *Teknik och telekommunikation*.
- Koderna 8300, 8500 samt 8700 som har bildat gruppen *Bank, försäkring och finans*.

Dessa sammanslagningar har sedan fått ett eget nummer som beteckning som sträcker sig från ett till tio för att underlätta kodningen av branscherna som företagen tillhör. Dessa har sedan kodats om som dummyvariabler i analysen.

6 Analys

Den beskrivande statistiken presenteras nedan i tabell 1. För att hantera och analysera studiens datamaterial har statistikprogrammet SPSS använts. Den primära statistiska metoden i studien är multipel linjär regression som kompletteras med en bivariat analys. Signifikansnivåerna som har använts är de som används mest frekvent inom samhällsvetenskapen (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2018). Signifikansnivåerna är $p < 0,001$, $p < 0,01$, $p < 0,05$ och $p < 0,1$. I studien har justerad förklaringsgrad använts framför förklaringsgrad. Förklaringsgraden ökar alltid när en ny oberoende variabel läggs till i regressionen, därför används en justerad förklaringsgrad när man ska jämföra två modeller med olika antal oberoende variabler (Djurfeldt et al, 2018).

Tabell 1: Beskrivande statistik

	Totalt N= 452			SWE N=348			GBR N= 104			Swe/ GBR
	M	SD	%	M	SD	%	M	SD	%	
Andel_ftg spec	,424	,379		,410	,381		,472	,371		,150 ¹
Andel_Stand (N=212)	,662	,388		,714	,684		,496	,405		,001 ¹
ÅR										
2017			53,1							
2018			46,9							
Byrå										
Deloitte			15,3			16,4			11,5	,277 ²
KPMG			18,4			19			16,3	,665 ²
EY			21,9			25			11,5	,003 ²
Pwc			36,5			37,6			32,7	,417 ²
Annat			8			2			27,9	,000 ²
Land										
SWE			77,8							
GBR			22,2							
SWE2017			41,6							
SWE2018			35,4							
GBR2017			11,5							
GBR2018			11,5							
Omsättning (LOG)	19358 (8,3)	42289 (2,1)		20669 (8,5)	4528 (1,9)		14970 (7,6)	29977 (2,5)		,004 ¹
Balansomslutning (LOG)	26499 (8,8)	58184 (1,8)		29177 (9)	64012 (1,6)		17738 (8,2)	30306 (2,1)		,000 ¹
Anställda	8337	25430		9243	27555		3615	5976		,100 ¹
Skuldsättningsgrad	2,198	13,285		1,328	0,984		5,101	27,508		,011 ¹
ROA	0,926	0,999		0,942	1,078		0,868	0,663		,398 ¹
Bransch										
Olja			7,1			5,2			13,5	,008 ²
Konstruktionbilar			9,5			10,6			5,8	,182 ²
Industrivaratjänst			21			22,1			17,3	,338 ²
Livsmedelhushåll			9,3			9,2			9,6	,849 ²
Sjukvård			13,3			14,4			9,6	,250 ²
Detaljhandel			9,1			7,2			15,4	,018 ²
Media			7,7			6			13,5	,020 ²
Fastighet			13,5			15,2			7,7	,050 ²
Tekniktelekom			9,5			10,1			7,7	,570 ²

1) T-test

2) Chi² (Fisher's Exact test)

I tabell 1 visas den beskrivande statistiken där ett urval på totalt 443 företags årsredovisningar har analyserats. 345 av dessa årsredovisningar är från Sverige. Totalt har 49 företag analyserats från Storbritannien och totalt 98 årsredovisningar. Studiens beroende variabel som är innehållet i KAM har delats upp till två beroende variabler. Först har *andel företagsspecifika KAM* analyserats från år 2017 och 2018 som är den första beroende variabeln i analysen. Den andra beroende variabeln är *andel standardiserade KAM* från år 2018. Beroende variabeln *andel företagsspecifika KAM* har ett medelvärde på 0,42 och en standardavvikelse på 0,38. Den andra beroende variabeln *andel standardiserade KAM* har ett medelvärde på 0,66 och en standardavvikelse på 0,39. Av den data som analyseras i studien består 77,8 procent av materialet av svenska företag och 22,2 procent består av material från Storbritannien. 53,1 procent av materialet är inhämtat från årsredovisningar från år 2017 medan 46,9 procent av materialet är hämtat från årsredovisningar från år 2018. Den största delen av datamaterialet är hämtat från svenska företag från år 2017 som står för 41,6 procent av studiens totala material. Storbritanniens datamaterial från år 2017 och 2018 står för 11,5 procent vardera. Företagens storlek mäts genom nettoomsättning, balansomslutning samt antal anställda. Medelföretaget i modellen har en logaritmerad omsättning på 8,3, en balansomslutning på 8,8 och medelantal anställda är 8 337. Variabeln nettoomsättning har en standardavvikelse på 2,1 och balansomslutningen har ett värde på 1,7 vilket är två värden som är relativt lika. Medelföretaget i studien har en skuldsättningsgrad på 2,1 och 0,9 i avkastning på eget kapital. I studien är det observerbart att Pwc är den dominerande byrån som används bland företagen i både Sverige och i Storbritannien. I det totala urvalet står Pwc för 36,5 procent av revideringen av alla företag i studien. I Sverige är EY den byrå som används mer frekvent efter Pwc och står för 25 procent av alla revisionsberättelser. KPMG och Deloitte är de två byråerna inom Big-4 som används minst hos de svenska noterade företagen. I Storbritannien dominerar Pwc marknaden och KPMG är huvudansvarig revisor för 16,3 procent hos de brittiska företagen. Deloitte och EY förekommer hos 11,5 procent av de brittiska företagen. I Sverige dominerar Big-4 byråerna på marknaden och det är endast 8 procent av totala urvalet som använder sig utav andra byråer än The Big-4. I Storbritannien är det vanligare att företagen anlitar en revisor från en annan byrå än The Big-4 och 27,9 procent av de brittiska företagen i studien använder sig av övriga byråer. 21 procent av företagen tillhör bransch kategorin *Industri* vilket är den vanligaste branschen bland företagen i studien. *Olja, kemikalier och råvaror* är den bransch kategorin som är minst bland alla företag och står för 7,1 procent av det totala datamaterialet.

För att testa jämförbarheten i urvalen från de två olika länderna och som en del i analysen av hypotes 3, genomfördes bivariata tester i form av Chi2 (Fisher's Exact test) samt t-tester. Resultatet visar att det finns en signifikant skillnad på variabeln *andel standardiserade KAM*. Chi2 testet visade att det fanns signifikanta skillnader mellan populationerna på två av revisionsbyråerna. EY var en av dom och där fanns det färre observerade bolag i Storbritannien som använde EY som revisor än förväntat och annan byrå där det fanns fler observerade bolag i Storbritannien som använder sig av en annan revisionsbyrå än förväntat. Testet visar också signifikanta värden på omsättning, balansomslutning, anställda, och skuldsättningsgrad vilket indikerar att populationen i Storbritannien har en genomsnittlig storlek som är signifikant mindre än populationen i Sverige och har även en högre skuldsättningsgrad. Det finns också signifikanta skillnader i populationerna gällande fyra av branscherna.

6.1 Bivariat analys

Det kan förekomma korrelation mellan två variabler inom en studie som betyder att dessa två variabler mäter samma sak och kan inte tas med i samma modell. För att undersöka om det finns en korrelation görs en korrelationsmatris enligt Pearsons (Djurfeldt et al, 2018). Om ett värde överstiger 0,8 i korrelationsmatrisen kan det finnas korrelationsproblem. Om två variabler har ett högt korrelationsvärde närmare 0,8 kan även ett toleranstest utföras för att se om det finns multikollinearitet (Djurfeldt et al, 2018). I toleranstestet är det VIF-värdet som är intressant och om VIF-värdena för variablerna överstiger 2,5 och om så är fallet råder det multikollinearitet. Om det råder multikollinearitet i studien kan inte variabeln användas för att förklara resultatet (Djurfeldt et al, 2018).

Som det framgår i korrelationsmatrisen har storleksvariablerna omsättning och balansomslutning ett kritiskt signifikant värde på 0,799 vilket visar att det kan finnas ett korrelationsproblem. I toleranstestet visade de även ett VIF-värde överstigande 2,5 vilket indikerar att dessa variabler samvarierar och det råder multikollinearitet. Tidigare studier har valt balansomslutningen som den variabeln som representerar storleken bäst (Hay, Knechel & Wong, 2006; Velte 2018). Dock var omsättning den variabel av de tre storleksvariablerna som hade minst antal bortfall vilket resulterade i att omsättning används i modellen.

Av korrelationsmatrisen framgår det signifikanta samband mellan de beroende variablerna och de oberoende variablerna. Det finns ett samband mellan beroende variabeln *andel företagsspecifika KAM* med de oberoende variablerna för EY, PWC och Annan byrå. Signifikansnivån ligger på 0,1 procent vilket ger indikation på att hypotes 2 i studien stöds.

Det råder signifikanta samband mellan beroende variabeln *andel standardiserade KAM* och variablerna *Sverige* och *Storbritannien*. Signifikansnivån är stark och ligger på 0,1 procent och mellan beroende variabeln och *Sverige* finns det ett positivt samband vilket indikerar att i Sverige finns det en stor andel standardiserade KAM. I Storbritannien finns det en signifikansnivå på 0,1 procent att det finns en låg andel standardiserade KAM. Denna observation ger indikation på att hypotes 3 verkar ha motsatt riktning.

Det råder även signifikanta samband mellan beroende variabeln och kontrollvariabler i korrelationsmatrisen. Det förekommer ett negativt signifikant samband mellan beroende variabeln *andel företagsspecifika KAM* med företag inom branschen *Teknik och Telekommunikation*. Signifikansnivån är 1 procent och det negativa sambandet betyder att företag inom branschen *Teknik och Telekommunikation* tenderar att ha mindre andel företagsspecifika KAM. Det finns ett positivt signifikant samband mellan beroende variabeln *andel företagsspecifika KAM* och de företag som tillhör branschen *Olja och råvaror* samt *Media*. Signifikansnivån är 5 procent och de positiva sambanden betyder att företag inom *Olja och råvaror* samt *Media* tenderar att ha en större andel företagsspecifika KAM. Det finns även ett signifikant samband mellan beroende variabeln *andel standardiserade KAM* i korrelationsmatrisen med de företagen inom branscherna *Detaljhandel* och *Teknik och Telekommunikation*. Det finns ett negativt samband mellan beroende variabeln och *Detaljhandel* vilket betyder att företag inom detaljhandel tenderar att ha mindre andel standardiserade KAM och signifikansnivån är 5 procent. De företag som verkar inom *Teknik och Telekommunikation* visar ett negativt samband med en signifikansnivå på 5 procent med andel standardiserade KAM vilket betyder att de företagen tenderar att ha mindre andel standardiserade KAM. Företag inom fastighetsbranschen visar ett svagt positivt samband med andel standardiserade KAM med en signifikansnivå på 10 procent

Tabell 2: Korrelationsmatris

	1	2	3	3a	3b	3c	3d	4	5	6	7	8	9	10	11	12a	12b	12c	12d	12e	12f	12g	12h	12i	
1. Andel FTG_spec	1																								
2. andel Stand	-,079	1																							
3. Deloitte	-,015	-,159*	1																						
3a. KPMG	-,070	,057	-,201***	1																					
3b. EY	-,161***	,045	-,225***	-,251***	1																				
3c. PWC	,265***	,081	-,322***	-,360***	-,402***	1																			
3d. annat	-,109*	-,075	-,125**	-,140**	-,156***	-,223***	1																		
4.Omsättninglog	,082	-,013	,092†	,022	-,011	,130**	-,368***	1																	
5. Balansomslutninglog	,214***	,066	,118*	,002	-,036	,097*	-,389***	,799***	1																
6. år2017	,030	c	-,033	-,024	,005	,040	-,002	-,030	-,050	1															
7. år2018	,030	c	,033	0,024	-,005	,040	,002	,030	,050	-,100***	1														
8. Swe	-,068	,241***	,057	,028	,137**	,043	-,402***	,158***	,189***	,034	-,034	1													
9. GBR	,068	-,241***	-,057	-,028	-,137**	-,043	,402***	-,158***	-,189***	-,034	,034	-,100***	1												
10. Skuldsättningsgrad	,020	,056	-,036	-,018	,122**	-,045	-,032	,211***	-,012	-,007	,007	-,120*	,120*	1											
11. ROA	-,080†	-,019	-,014	,033	-,064	,048	-,017	,275***	-,080†	,038	-,038	,031	-,031	,120*	1										
12a. Oljaråvaru	,113*	,064	,003	,003	,000	-,102*	,174***	,001	,067	,000	,000	-,136**	,136**	,230***	-,092†	1									
12b. KonstruktionBilar	,039	,075	-,054	-,056	-,008	,114*	-,040	,128**	,040	,003	-,003	,070	-,070	-,014	,070	-,089†	1								
12c. Industrivaraotjänst	-,088†	,081	-,038	,148**	-,024	-,008	-,112*	,160***	,031	-,016	,016	,050	-,050	-,028	,085†	-,142**	-,167***	1							
12d. LivsmedelHushåll	,071	-,014	,055	-,014	,033	-,005	-,094*	,140**	,066	-,005	,005	-,006	,006	-,030	,058	-,088†	-,104*	-,165***	1						
12e. Sjukvård	-,058	-,061	-,003	-,051	,014	,001	,053	-,278***	-,229***	,015	-,015	,059	-,059	-,036	-,112*	-,108*	-,127**	-,202***	-,125**	1					
12f. Detaljhandel	-,048	-,160*	,037	,069	,019	-,111*	,021	,134**	-,011	-,012	,012	-,120*	,120*	-,004	,254***	-,087†	-,102*	-,163***	-,101*	-,124**	1				
12g. Media	,108*	,008	-,100*	-,052	-,033	,124**	,037	,009	-,150	,007	-,007	-,117*	,117*	-,017	-,048	-,080†	-,094*	-,149***	-,0930*	-,113*	-,092	1			
12h. Fastighet	,047	,126†	,048	-,037	,088†	-,071	-,021	-,118***	,206***	-,018	,018	,093†	-,093†	-,025	-,294***	-,109*	-,128**	-,204***	-,126**	-,155***	-,125**	-,114*	1		
12i. TeknikTelekom	-,125**	-,167*	,051	-,056	-,099*	,067	,044	-,092†	-,157***	,033	-,033	,034	-,034	-,027	,099*	-,089†	-,105*	-,167***	-,104*	-,127**	-,102*	-,094*	-,128**	1	
† 0,1 Signifikansnivå																									
* 0,05 Signifikansnivå																									
** 0,01 Signifikansnivå																									
*** 0,001 Signifikansnivå																									

6.2 Multivariat analys

I en regressionsmodell ska residualen vara normalfördelad för att vara en så korrekt modell som möjligt (Djurfeldt et al., 2018). I studien genomfördes ett Kolmogorov-Smirnov-test i dataprogrammet SPSS för att undersöka om residualernas normalfördelning är uppnått i regressionsmodellerna. För att öka normalfördelningen har storleksvariabeln (nettoomsättning) logaritmerats. Efter logaritmeringen visade Storbritannien en normalfördelning gällande beroende variabeln andel företagsspecifika KAM och visade ett p-värde på 0,200 och den är således normalfördelad. I Kolmogorov-Smirnov testet visade även Storbritannien en normalfördelning med ett p-värde på 0,200 med beroendevariabeln andel standardiserade KAM. I testet påvisade det totala urvalet av företag samt företagen i Sverige med båda beroendevariablerna en signifikansnivå på 0,000 vilket betyder att residualerna i modellen inte är normalfördelade. I dessa fall då Kolmogorov-Smirnov-testet inte visar en normalfördelning måste modellen tolkas med en större försiktighet (Djurfeldt et al., 2018). Eftersom det totala urvalet och företagen i Sverige inte visade en normalfördelning har studien genomfört ytterligare ett test i SPSS för att se om det förekommer heteroskedasticitet. Heteroskedasticitet är ett vanligt problem som kan förekomma i en regressionsanalys och innebär att variansen hos feltermerna inte är konstant. Om spridningen i datamaterialet är jämn råder motsatsen homoskedasticitet. Ett vanligt skäl till att detta kan förekomma är om en variabel har utelämnats som kan påverka. Ett sätt att lösa detta kan vara att dubbelkolla så att inget viktigt har utelämnats i sin modell som kan öka tillförlitligheten i studiens analys samt testa att logaritmera variabler. I denna studie har nettoomsättning och balansomsättning logaritmerats för att förhindra detta problem och få feltermerna mer jämna. BP-värdet kan tillsammans med en chi2-tabell visa vilken signifikant nivå heteroskedasticiteten ligger på. Datamaterialet visade mellan 5–10 procent signifikansnivå på heteroskedasticitet vilket är ett lågt värde och det råder således inte en heteroskedasticitet i studiens datamaterial vilket innebär att vi kan göra relativt tillförlitliga tolkningar av våra regressionsmodeller.

Tabell 3: Regressionsmodell Andel-ftg_spec

Andel-ftg spec	TOTALT N=452 MODELL 1		SWEDEN N= 348 MODELL 2		GBR N=104 MODELL 3	
	B	SE	B	SE	B	SE
2018	,028	,034				
Deloitte	-,145***	,052	-,196***	,057	,217	,136
KPMG	-,188***	,050	-,161**	,054	-,246*	,121
EY	-,268***	,047	-,283***	,050	-,039	,149
Pwc						
Annat	-,300***	,074	-,445***	,139	-,268*	,124
Swe	-,073	,046				
OmsättningLOG	,002	,010	,007	,012	-,008	,024
Skuldsättningsgrad	,010	,010	,040†	,021	,003	,011
ROA	-,024	,019	-,018	,019	-,083	,082
Oljaråvaru	,273***	,077	,354***	,093	,066	,164
Konstruktionbilar	,078	,067	,110	,070	-,002	,187
Industrivaraoetjänst						
Livsmedelohushåll	,152*	,067	,224**	,075	-,005	,145
Sjukvård	,006	,063	,062	,070	,087	,163
Detaljhandel	,054	,069	,018	,081	,136	,136
Media	,169*	,073	,271**	,088	,021	,148
Fastighet	,116†	,063	,133*	,067	,267	,192
Tekniktelekom	-,097	,068	-,110	,073	,061	,176
Konstant	,469***		,361**		,598**	
F-värde	4,744		5,646		1,691	
Sig.	,000		,000		0,065	
Just. R ²	12,4%		18,1%		10,4%	
† 0,1 Signifikansnivå						
* 0,05 Signifikansnivå						
** 0,01 Signifikansnivå						
*** 0,001 Signifikansnivå						

Tabell 4: Regressionsmodell för Andel_stand

Andel_stand	TOTALT N: 212 MODELL 4		SWEDEN N: 160 MODELL 5		GBR N:52 MODELL 6	
	B	SE	B	SE	B	SE
Deloitte	-,161*	,081	-,117	,088	-,635**	,188
KPMG	,002	,078	,056	,086	-,369*	,171
EY	-,036	,074	-,074	,078	-,100	,221
Pwc						
Annat	-,182	,120	,156	,224	-,057	,180
Swe	,228***	,070				
Omsättninglog	-,015	,017	-,027	,020	,042	,036
Skuldsättningsgrad	-,009	,015	-,061†	,033	,011	,016
ROA	,122	,065	,128	,078	-,015	,118
Oljaråvaru	,101	,125	,102	,151	-,084	,235
Konstruktionbilar	,025	,103	,070	,108	-,319	,265
Industrivarao tjänst						
Livsmedelohushåll	-,062	,105	,007	,117	-,374†	,205
Sjukvård	-,081	,101	-,094	,113	-,632*	,238
Detaljhandel	-,208**	,113	-,181	,133	-,485*	,201
Media	-,022	,117	,107	,145	-,421†	,211
Fastighet	,166	,109	,193	,121	-,251†	,286
Tekniktelekom	,232*	,109	-,157	,118	-,452†	,242
Konstant	0,769***		0,931***		0,655*	
F-värde	1,763		1,388		1,941	
Sig.	,003		,161		,057	
Just. R ²	10,0%		3,6%		23,1%	
† 0,1 Signifikansnivå						
* 0,05 Signifikansnivå						
** 0,01 Signifikansnivå						
*** 0,001 Signifikansnivå						

Studien presenterar två regressioner för att testa hypoteserna 1, 2 och 3. Tabell 3 har *andel företagsspecifika KAM* som beroende variabel och tabell 4 har *andel standardiserade KAM* som beroende variabel. Tabell 3 visar en justerad förklaringsgrad på 12,4 % på det totala, en justerad förklaringsgrad på 18,1% på Sverige och Storbritannien visar en justerad förklaringsgrad på 10,4% i tabell 1. Tabell 4 visar en justerad förklaringsgrad på 10 % på det totala, Sverige i modellen visar en justerad förklaringsgrad på 3,6 % och Storbritannien visar en justerad förklaringsgrad på 23,1 %. Regressionsanalyserna har gjorts med olika referens kategorier för byrå och bransch, i tabell 3 och tabell 4 presenteras de varianter som har visat högst förklaringsgrad. Pwc är referenskategori bland byråerna och *Industrivaror och tjänster* är referenskategori bland branscherna. Dessa två är också vanligast förekommande inom respektive variabel. I tabell 3 har vi *andel företagsspecifika KAM* som beroende variabel.

Studiens första hypotes antar att det sker en standardisering av KAM. I tabell 3 där *andel företagsspecifika KAM* är beroende variabel hittas inget signifikant samband på att det har skett en standardisering över tid. Variabeln *2018* är den variabeln som mäter om det har skett en standardisering jämfört med 2017. Denna variabel visar inget signifikant samband mellan andel företagsspecifika KAM och standardisering mellan åren vilket inte ger stöd för studiens hypotes 1.

Studiens andra hypotes antar att revisionsbyrå påverkar utformandet av KAM. I regressionen där *andel företagsspecifika KAM* är beroende variabel finns det signifikanta samband mellan företagsspecifika KAM och oberoende variabeln byrå. I det totala urvalet är signifikansnivån mellan 0,1 procent och 1 procent att byrån påverkar utformandet av KAM och således om den är företagsspecifik eller inte. Modellen visar signifikanta samband på att de andra byråerna tar upp färre företagsspecifika KAM än vad *Pwc* gör som är studiens referenskategori. I regressionen där *andel standardiserade KAM* är beroende variabel finns det få signifikanta samband att byrå påverkar standardiseringen. En sammantagen bedömning av båda regressionerna visar signifikanta samband på att byrå påverkar utformandet av KAM och därmed ger stöd till hypotes två.

Studiens tredje och sista hypotes antar att det sker en större grad av standardisering i Storbritannien av KAM än i Sverige. I den andra regressionsanalysen med beroende variabeln *andel standardiserade KAM* visar relationen mellan andel standardiserade KAM och variabeln *Sverige* ett positivt samband med en signifikansnivå på 0,1 procent. Att dessa variabler visar en positiv signifikant riktning betyder att Sverige har en högre grad andel standardiserade KAM än vad Storbritannien har som är modellens referenskategori. Det signifikanta sambandet som modellen visar stödjer inte studiens hypotes och det råder

således istället en högre grad standardisering i Sverige än i Storbritannien som studien påstod. I regressionsanalysen med beroende variabeln *andel företagsspecifika KAM* och variabeln *Sverige* visar inte ett signifikant samband vilket resulterar i att hypotes 3 inte får stöd i denna modell.

En av studiens kontrollvariabler är *bransch* och i tabell 3 visar branscherna *Olja och råvaror*, *livsmedel och hushåll*, *media* samt *Fastighet* ett signifikant positivt samband med beroende variabeln *andel företagsspecifika KAM*. *Industrivaror och tjänster* är referenskategori i modellen och att *olja och råvaror* visar ett positivt samband med en signifikansnivå på 0,1 procent betyder att *Industrivaror och tjänster* visar en mindre andel företagsspecifika KAM än vad företag inom *Olja och råvaror* gör. I regressionsanalysen där *andel standardiserade KAM* är beroende variabel visar företag inom *detaljhandel* ett negativt samband med en signifikansnivå på 1 procent vilket betyder att företag inom branschen *Industrivaror och tjänster* visar en större andel standardiserade KAM än vad företag inom *detaljhandeln* gör. Företag inom *Teknik och Telekommunikation* visar ett positivt samband med en signifikansnivå på 5 procent och betyder att de visar en mindre andel standardiserade KAM än vad *Industrivaror och tjänster* gör. Att ha i åtanke är att företag inom bransch *Industrivaror och tjänster* är den dominerande branschen bland de analyserade företagen vilket kan vara en av anledningen till att resultatet visar detta. Modellen visar att det finns signifikanta samband på att andel företagsspecifika KAM och andel standardiserade KAM kan vara olika beroende på vilken bransch företaget tillhör.

Sammantaget får hypotes 1 och 3 inte stöd i regressionsmodellerna medan hypotes 2 visar signifikanta samband och ger således stöd i modellen.

6.3 Hypotesprövning

6.3.1 H1: Det sker en standardisering av Key Audit Matters.

Hypotes 1 grundas i den institutionella teorin och att revisorer tenderar att arbeta med ett strukturerat tillgångavägssätt. Den institutionella teorin förklarar varför organisationer tenderar att sträva efter homogenitet. Denna teori förklarar varför organisationer väljer att anpassa sin struktur för att bibehålla sin legitimitet samt uppfylla de sociala normerna som intressenterna förväntar sig (Deegan & Unerman, 2011). Dimaggio och Powell (1983) forskade om varför det förekommer en hög grad av likhet mellan organisationer och de beskriver tre isomorfismer som förklarar processen varför organisationer arbetar efter homogenitet. Hypotes 1 grundas i att Öhman et al, (2006) antaganden att orsaken bakom ett strukturerat tillgångavägssätt handlar om legitimitet samt kontroll över revisorns arbete.

Anledningen till ett strukturerat förhållningssätt kan vara att revisorn vill skydda dess profession (Öhman et al, 2006). Eklöv (2001 i Öhman et al, 2006) påpekar även att det är en hög sannolikhet att det förekommer homogenitet i svenska revisorers arbete. Fischer (1996) menar att revisorer har en tendens att basera sin kunskap på vad som genomfördes förra året när planering och genomförandet av revisionen sker. Med grund i detta borde det ha skett en standardisering av KAM i studien. Regressionsmodellen visade dock inget signifikant samband på att det sker en standardisering av KAM. En av förklaringen till detta är att ISA 701 trädde i kraft hösten 2016 vilket betyder att revisorerna i Sverige endast har haft möjlighet att ta upp företagets KAM år 2017 och 2018 vilket är en kort tidsperiod. Denna korta tidsperioden kan vara en stor förklaring till varför modellen inte visade signifikanta samband på att en standardisering sker. Hypotes 1 får således inte stöd i modellen.

Med grund i ovanstående förkastas hypotes 1.

6.3.2 H2: Det finns ett samband mellan utformandet av Key Audit Matters och revisionsbyrå.

Hypotes 2 grundas även den i den institutionella teorin samt struktur vs bedömning debatten. Öhman et al (2006) diskuterade i struktur vs bedömning debatten att en ökad struktur på arbete oftast innebär större fokus på affärer i samhället för revisionsbyrån. En ökad fokus på affärer i samhället kan innebära att revisorn vill erbjuda kunden vad den vill ha för att få avkastning på revideringen, vilket resulterar i att revisionsbyrån måste ha kvalitetskontroller för att standarden ska vara på en hög nivå. Utifrån den institutionella teorin verkar Big 4 i liknande samhälle med samma miljöförhållanden (Deegan & Unerman, 2011). Enligt den normativa isomorfismen kommer byråerna tendera att likna varandra när det gäller KAM för att inte vara den som avviker från gruppen. Eftersom KAM är ett nytt område för revisorer möter de mer osäkerheter kring hur KAM ska formuleras. Dimaggio och Powell (1983) diskuterar att ju mer osäkerheter en organisation möter desto högre är chansen att företaget väljer att arbeta efter standardisering och kopiera andra lönsamma företag. Med grund till detta borde det finnas skillnad på revisorns arbetssätt beroende på vilken byrå som revisorn tillhör och revisionsbyrå borde påverka utformandet av KAM. Hypotes 2 får stöd i regressionsmodellen och det finns ett signifikant samband på att revisionsbyrå påverkar utformandet av KAM. Hypotes 2 kan med grund i ovanstående ej förkastas.

6.3.3 H3: Det sker en större grad av standardisering av Key Audit Matters i Storbritannien än i Sverige.

Hypotes 3 grundar sig i flera teorier samt en tidigare studie gjord av Pinto och Morias (2018). Hofstedes (1984) diskuterar fyra dimensioner av kultur och hur kultur har en viss påverkan i viss forskning. Pinto och Morais (2018) jämförde revisionsberättelser mellan Nederländerna, Storbritannien och Frankrike med fokus på KAM i hans studie där han fick resultat på att kulturen påverkar företagen och stödjer Hofstedes (1984) teori. Med grund till detta kan vi anta att standardiseringen av KAM skiljer sig åt mellan Sverige och Storbritannien i denna studie eftersom olika kulturer påverkar genomförandet. Brunsson och Jacobsson (1998) tar även upp att implementeringsprocess påverkar riktningsriktningen vid följandet av en standard. Sverige och Storbritannien ligger i olika faser i implementeringsprocessen av KAM där lagen om KAM tillträdde år 2013 i Storbritannien. Med grund till detta kan vi anta att det sker en större standardisering av KAM i Storbritannien än i Sverige. I regressionsanalysen visar andel standardiserade KAM med variabeln Sverige ett positivt samband med en signifikansnivå på 0,1 procent. Modellen visar resultat på att Sverige har en högre andel standardiserade KAM än vad Storbritannien har. Försiktighetsprincipen råder i Sverige inom redovisning (2 kap, ÅRL) vilket innebär att företaget ska beakta den osäkerhet som oundvikligen är förknippad med många händelser och omständigheter. En analog tolkning kan göras av detta att en regel som försiktighetsprincipen inom redovisning som är specifikt för just Sverige även kan kopplas till revision. En tolkning kan göras att revisorer i Sverige generellt är mer försiktiga i dessa upplysningar än revisorer i Storbritannien. Hypotes 3 får således inte stöd i modellen och visar en omvänd riktning i sambandet.

Med grund i ovanstående förkastas hypotes 3.

7 Slutsatser och vidare forskning

7.1 *Diskussion*

Studiens syfte är att utforska om det sker en standardisering av Key Audit Matters. ISA 701 trädde i kraft hösten år 2016 i Sverige och det finns ett fåtal tidigare studier kring detta område i svensk kontext. Storbritannien har haft lagen om KAM sen september år 2013 vilket betyder att de har kommit längre i implementeringsprocessen än vad Sverige har gjort. Syftet med KAM är att revisorns upplysningar ska vara företagsspecifikt för att öka kommunikationsvärdet i revisionsberättelsen. Det råder debatt om risken att dessa upplysningar kommer att bli standardiserade och att ISA 701 tappar sin relevans (Lennartsson, 2015). Huruvida det sker en standardisering av KAM har tidigare inte studerats i Sverige samt en jämförande studie med Storbritannien har inte studerats.

Studiens första hypotes antar att det sker en standardisering av KAM. Hypotes 1 får således inte stöd i modellen och studien visar inget signifikant samband att en standardisering sker och hypotes 1 ska därmed förkastas. En bakomliggande faktor till detta kan vara att ISA 701 endast har funnits i två år och den observerade tidsperioden är kort och begränsad vilket kan vara en förklaring till att en standardisering är för tidigt att forska på. Hypotes 1 grundade sig i att det borde finnas en standardisering bland KAM eftersom denna standard är så pass ny och att revisorerna stöter på osäkerheter kring hur upplysningen ska vara utformat. Dessa osäkerheter kring hur en upplysning om KAM ska vara utformat torde ha lett till att revisorerna år 2018 undersöker hur KAM var utformat år 2017 och därmed göra en standardiserad upplysning. En bakomliggande faktor till att hypotes 1 inte får stöd kan vara att lagen är så pass ny och kraven på att KAM ska vara företagsspecifikt är centralt för revisorn att följa. Att som revisor öka informationsvärdet till intressenterna är viktigt eftersom det har varit efterlängtat under en lång tid och att fylla detta gap är i fokus.

Eftersom observation från tidigare upplysningar är begränsat kan det leda till att en upplysning år 2018 är för tidigt att bedöma som standardiserat. Det finns dock anledning att tro att ytterligare standardisering av KAM kommer att ske över tid på grund av observerade standardiserade KAM i studien.

Hypotes 2 antar att revisionsbyrå påverkar utformandet av KAM och grundar sig i den institutionella teorin samt debatten kring struktur vs bedömning. I analysen finns det stöd för att det råder skillnader mellan byråerna och resultatet indikerade att Deloitte, KPMG, EY och annan byrå tar upp färre företagsspecifika KAM än vad Pwc gör. Hypotes 2 ska därmed ej förkastas. Resultatet i denna studie stämmer överens med Kinney (1986) studie på att revisionsbyråerna skiljer sig i grad av struktur. De revisionsbyråer som använder sig av en mindre strukturerad vägledning lämnar mer utrymme åt revisorns bedömning och en

tolkning av detta kan innebära att vissa revisionsbyråer är mindre strukturerade och därav tar upp en större andel företagsspecifika KAM. Studiens resultat visar signifikanta samband på att det förekommer skillnader mellan byråerna. Studiens resultat stämmer även överens med DiMaggio & Powells (1983) diskussion att enligt den normativa isomorfismen kan revisorer utsättas för press från den byrå de tillhör för att uppnå en viss kvalitet i upplysningen och sannolikheten för att byråerna påverkar revisorns upplysningar är därför hög. Studiens resultat tyder på att revisionsbyrån påverkar utformandet av KAM och det råder skillnad mellan byråerna. Studiens resultat stödjer även Greys (1998) teori att det finns en skillnad på revisorns arbetssätt beroende på vilken byrå den tillhör. Francis (2011) menar även att på grund av interna utbildningar formar revisionsbyråerna sina anställda till att utföra revision på ett specifikt sätt. I Storbritannien fås den teoretiska utbildningen på den aktuella branschorganisationen och dessa kan komma att skilja sig åt lite från varandra. Även i Sverige förekommer mycket av utbildningen på revisionsbyrån som är arbetsgivare. Studiens resultat visar signifikanta samband på att både land och revisionsbyrå påverkar och revisionsbyråerna skiljer sig åt beroende på vilket land. Francis (2011) diskussion om att utbildningar på revisionsbyråerna formar sina anställda visar även stöd i studien. KAM är en upplysning där revisorn ska använda sig av sin professionella bedömning och därmed råder det mindre struktur för revisorn att arbeta efter. Den höga graden av revisorns professionella bedömning leder till att KAM skiljer sig åt beroende på vilken revisor som reviderar företaget samt vilken byrå som revisorn tillhör.

Hypotes 3 i studien antog att det sker en större grad av standardisering av KAM i Storbritannien än i Sverige. Denna hypotes grundar sig i att implementeringsprocessen borde påverka hur standardiseringen ser ut i länderna. I Storbritannien har KAM funnits sen september år 2013 vilket är en längre period än vad Sverige har haft denna regel. ICAEW (2017) diskuterade att det finns en risk att revisionsberättelsen blir liknande år för år eftersom många företag är mogna och förändringarna angående risker från år till år borde inte vara så stora vilket kan leda till att upplysningen om KAM kan vara likt föregående års upplysning. Beskrivningen av risken i företaget ska dock inkludera bakomliggande förklaringar till varför det är en risk i företaget och på grund av det borde KAM skilja sig åt mellan åren och revisorn borde klara av att ge en företagsspecifik upplysning. Modellen visar inget signifikant samband på att Storbritannien har en större grad av standardisering och hypotes 3 ska därmed förkastas. Istället visade modellen ett omvänt resultat att det istället sker en större standardisering i Sverige än i Storbritannien. En bakomliggande faktor till att standardiseringen är större i Sverige kan grunda sig i att försiktighetsprincipen råder i Sverige inom redovisning (2 kap, ÅRL). Denna lag innebär att företaget ska beakta den osäkerhet som oundvikligen är förknippad med många händelser och omständigheter

gällande redovisning. En analog tolkning kan göras av att denna regel även kan tillämpas inom revision. En generell bedömning kan göras att revisorer i Sverige överlag är mer försiktiga i deras upplysningar än vad revisorer i Storbritannien är på grund av lagen om försiktighetsprincipen. Resultatet ligger i linje med ICAEW (2017) diskussion att information och innovation i revisionsberättelsen har blivit en konkurrensfaktor i Storbritannien. Innovativa revisionsberättelser i Storbritannien har även vunnit priser på grund av detta vilket är en stor förutsättning till att revisionsberättelser i Storbritannien till stor sannolikhet är mer företagsspecifika än standardiserade (ICAEW, 2017). En bakomliggande faktor till att standardiseringen visade sig vara högre i Sverige kan bero på skillnaderna mellan länderna som finns i revisionsyrket samt vägen till att bli auktoriserad revisor. Kraven om att bli auktoriserad revisor i Sverige har tidigare varit mer skärpta än vad Storbritannien har. Det var inte förrän juli år 2018 som kraven i Sverige sänktes från åtta utbildningsår till sex års utbildning som idag liknar Storbritanniens utbildningskrav på sex år. En bakomliggande faktor till att standardiseringen i Sverige är högre än i Storbritannien kan vara på grund av den långa utbildningstiden i Sverige och revisorer kan vara mer rädda om sin profession. Resultatet stödjer Powers (2003) diskussion kring att en strukturerad revision innebär större fokus på affärer i samhället där det handlar om att erbjuda kunden vad den vill ha och få betalt för det utförda arbetet. Resultatet stödjer även Öhman et al (2006) diskussion kring att ett mer formellt och strukturerad förhållningssätt används primärt för att skydda revisorn och revisionsprofessionen. Den långa utbildningstiden i Sverige kan öka sannolikheten att revisorer i Sverige är mer benägna att skydda sin profession och rädd att utsätta arbetet för risker. Om revisorn väljer att ge ut upplysningar om KAM som kan vara till nackdel för företaget kan företaget i framtiden istället välja en annan revisor och revisorn förlorar därmed framtida kunder. Därav råder det större försiktighet i Sverige att revisorn ger ut upplysningar om företagsspecifika KAM och istället ger ut ett mer standardiserat KAM. Studiens resultat tyder på att det förekommer skillnader mellan länderna kring revision och upplysningen om KAM.

Sammanfattningsvis visar analysen att en av studiens tre hypoteser inte kan förkastas. Dock visade hypotes 3 ett omvänt resultat som tillför intressanta tankar till diskussion. Studien visade inga signifikanta samband på att det sker en standardisering av KAM men att ha i åtanke är den korta tidsperioden som ISA 701 har funnits. Trots att studien inte visade signifikanta samband på en standardisering av KAM visade studien dock resultat på att standardiseringen i Sverige är högre än i Storbritannien. Det råder spekulation om att det finns risk för att KAM kommer att bli standardiserat och att relevansen med KAM kommer att minska. Eftersom studien endast har undersökt två år, 2017 och 2018 har företagen endast haft KAM i sin revisionsberättelse under två års tid och det finns fortfarande anledning att tro att standardisering av KAM kommer att ske över tid.

7.2 *Slutsats*

Studiens syfte har varit att utforska om det sker en standardisering av KAM. Studiens resultat har visat att det inte sker en standardisering av KAM. Studiens resultat visade även på att revisionsbyråer påverkar utformandet av KAM och att det förekommer skillnader i graden av standardisering av KAM mellan Sverige och Storbritannien. Resultatet visar att ISA 701 fortfarande uppfyller sitt syfte genom att vara icke standardiserad och ISA 701 har inte tappat sin relevans eller sitt syfte. Resultatet indikerar dock att det råder större standardisering av KAM i Sverige än i Storbritannien vilket betyder att kommunikationen i KAM inte alltid är helt företagsspecifik. I studien har vi även observerat KAM som är standardiserade men det finns inget signifikant samband i modellen att det sker en standardisering och därmed uppfyller ISA 701 sitt syfte.

7.3 *Studiens bidrag*

Den nya revisionsberättelsen är ett relativt nytt och utforskat område. Upplysningar om ett företags risker har länge varit efterfrågat ute på marknaden av användare av årsredovisningar. Den bakomliggande faktorn till att den nya revisionsberättelsen togs fram var att den gamla revisionsberättelsen var standardiserad och gav inte den informationen som intressenterna ville ha. Genom att utforska om det sker en standardisering ger denna studie ett bidrag i form av kunskap om KAM är företagsspecifik information eller standardiserad. Denna information kan vara till nytta till investerare och användare av revisionsberättelser när beslut ska tas i form av investeringar i aktieföretag. Genom att utforska om det sker en standardisering av KAM bidrar denna studie till ökad kunskap och förståelse för revisorns professionella bedömning och om den nya revisionsberättelsen håller sitt syfte. Revisorer kan därmed dra lärdom utav denna studie om de följer ISA 701 på rätt sätt eller om den företagsspecifika informationen kan utvecklas. Studien har utförts i både svensk och i brittisk kontext vilket bidrar till en ökad förståelse för skillnaderna mellan länderna. Studien påvisade att det finns skillnader mellan Sverige och Storbritannien vilket tyder på att stora standardförändringar på EU nivå kommer se olika ut beroende på land. Studiens bidrag är därmed ökad kunskap om att liknande regler ger olika utfall. Studien visade inga signifikanta samband på det totala urvalet att det sker en standardisering Key Audit Matters. I studien observerades dock ett antal KAM som var standardiserade i form av liknande formuleringar som året innan och svag företagsspecifik information vilket indikerar på att det finns tendenser till standardisering. Därför kan studien ligga till grund för vidare forskning kring KAM och undersöka dess eventuella ökning av standardisering.

7.4 Förslag till framtida forskning

Utifrån studiens resultat presenteras här ett antal förslag på framtida forskning inom detta område. Studien visar på att det finns skillnader i graden av standardisering mellan Sverige och Storbritannien. Det hade därmed varit intressant med en större komparativ studie där en större population bolag från länder studerades för att kunna urskilja mer likheter eller skillnader. Syftet med ISA 701 är att revisorns professionella bedömning ska vara företagsspecifik och mindre standardiserad som den tidigare revisionsberättelsen var. Eftersom KAM infördes i Sverige år 2016 har det bara funnits revisionsberättelser från år 2017 och 2018 att utföra studien på. Samma metod skulle kunna genomföras på årsredovisningar om ett par år för att på så sätt göra en longitudinell studie där effekterna mäts av den nya revisionsberättelsen några år efter den infördes och för att på så sätt undersöka hur standardiseringen utvecklas. I studiens diskussionsdel diskuteras även orsaker bakom varför standardiseringen är högre i Sverige än i Storbritannien. Det här är något som skulle kunna studeras vidare på för att kunna se ett orsakssamband mellan standardiseringen och kulturer eller lagar mellan länderna. Studien visade resultat på att det råder mer standardiserade KAM i Sverige än i Storbritannien. Varför standardiseringen är högre i Sverige borde ha en förklaring och vore därmed intressant att forska vidare på. Ett förslag till framtida forskning inom detta område är att undersöka revisorns oberoende roll samt opportunistiska beteende utifrån agentteorin och se om detta kan vara en bakomliggande faktor till den högre standardiseringen i Sverige.

Syftet med den nya revisionsberättelsen är att den ska bidra med ytterligare kommunikation från revisorn. Det har länge varit efterfrågat på marknaden att mer information ska ges ut om företaget av revisorn eftersom revisorn har fått en bra inblick i företagets verksamhet. Det har förekommit ett så kallat förväntningsgap där intressenterna förväntar sig mer detaljrik information om företaget av revisorerna men där revisorerna inte kan ge all den informationen de efterfrågar. I den nya revisionsberättelsen lyfts de mest väsentliga riskerna i revisionen fram av revisorn och detta ökar transparensen avsevärt och intressenterna får mer detaljrik och informativt innehåll att läsa. Förslag till framtida forskning vore därför att göra en studie på hur användarna av revisionsberättelsen har mottagit den nya revisionsberättelsen och om ISA 701 bidrar med ökad information som kan vara till nytta för användarna. Det vore intressant att undersöka om den nya revisionsberättelsen har bidragit med en mer positiv syn på revisionsberättelsen och om förväntningsgapet har förändrats samt om intressenterna har rimligare krav på informationen som en revisor kan ge ut och inte ge ut.

I studiens regressionsanalys som återfinns i tabell 4 användes branschen *industrivaror och tjänster* som referenskategori. Företag inom branschen detaljhandel visade en signifikant negativ riktning vilket betyder att företag inom branschen *industrivaror och tjänster* visar en större andel standardiserade KAM än vad företag inom detaljhandeln gör. Företag inom *teknik och telekommunikation* visade en signifikant positiv riktning vilket betyder att de visar en mindre andel standardiserade KAM jämfört med företag inom *industrivaror och tjänster*. Studiens resultat visade att det finns skillnader mellan standardiserade KAM mellan branscherna. Förslag till framtida forskning vore därför att göra en jämförande studie mellan olika branscher och dess eventuella standardisering och bakomliggande faktorer.

8 Referenser

- Abbott, L. J. & Parker, S. (2000). Auditor selection and audit committee characteristics. *Auditing: A journal of practice & theory*, 19(2), ss. 47–66.
- Adams, C.A., Hill, W-Y. & Roberts, C.B. (1998) Corporate social reporting practices in western europe: Legitimizing corporate behaviour? *British Accounting Review*, 30, ss. 1–21.
- Banham, R. (2018). *Critical audit matters coming into focus*. Journal of accountancy. <https://www.journalofaccountancy.com/issues/2018/oct/critical-audit-matters-reporting.html> [2019-04-23]
- Bazerman, M.H., Morgan, K. P. & Loewenstein, G. F. (1997). The impossibility of auditor independence. *MIT Sloan Management Review*, Issue Summer, ss. 89 - 94.
- Bédard, J., Gonthier- Besacier, N. & Alain, S. (2014). Costs and Benefits of Reporting Key Audit Matters in the Audit Report: The French Experience. *International Symposium on Audit Research – ISAR*.
- Bédard, J. (1989) Expertise in auditing: myth or reality?, *Accounting, Organizations and Society*, 14(1-2), ss. 113–131.
- Brunsson, N & Jacobsson, B. (1998). *Standardisering*. Stockholm: Nerenius & Santérius förlag.
- Bryman, A & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 2. uppl., Liber AB.
- Callius, S. (2018). *Här är de nya kraven för att bli revisor*. Civilekonomen. <https://www.civilekonomen.se/aktuellt/har-ar-de-nya-kraven-for-att-bli-revisor/>. [2019-05-10.
- Carrington, T. (2016). *Revision*. 2. uppl., Stockholm: Liber AB.
- Christensen, B. E., Glover, S. M. & Wolfe, C. J. (2014). Do critical audit matter paragraphs in the audit report change nonprofessional investors' decision to invest. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(4), ss. 71-93.
- Collin, S-O., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J. & Hansson, K. (2009). Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting theory and institutional theory as competitive or concurrent theories. *Critical perspectives on accounting*, 20(2), ss. 141–174.
- Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. 2 uppl., Maidenhead: McGraw-Hill Education.

- Deloitte. (2015). *Clear, transparent reporting The new auditor's report*.
https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/za/Documents/governance-risk-compliance/ZA_ClearTransparentReporting_TheNewAuditorReport_072015.pdf. [2019-05-09]
- Dimaggio, P.J. & Powell, W.W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48, ss. 146–60.
- Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda 1 - samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. 3. uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Eilifsen, A. & Knivsflå, K. (2016). The role of audit firm size, non-audit services, and knowledge spillovers mitigating earnings management during large equity issues. *International Journal of Auditing*, 20(3), ss. 239 - 254.
- Fischer, M. J. (1996) 'Real-izing' the benefits of new technologies as a source of audit evidence: an interpretive field study, *Accounting, Organizations and Society*, 21(2-3), ss. 219–242.
- Francis, J. R. (2011). A framework for understanding and researching audit quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(2), ss. 125-152.
- Grey, C. (1998). On being a professional in a 'big six' firm. *Accounting, Organizations and Society*, 23(5-6), ss. 569–587.
- Gutierrez, E., Minutti-Meza, M., Tatum, K. W. & Vulcheva, M. (2018). Consequences of adopting an expanded auditor's report in the United Kingdom. *Review of Accounting Studies*, 23(4), ss. 1543 - 1587.
- Haldar, A & Raithatha, M. (2017). Do compositions of board and audit committee improve financial disclosures?. *International Journal of Organizational Analysis*, 25(2), ss. 251-269.
- Hay, D. C., Knechel, W. R. & Wong, N. (2006). Audit fees: A meta-analysis of the effect of supply and demand attributes. *Contemporary accounting research*, 23(1), ss. 141–191.
- Hofstede, G. (1984). Cultural Dimensions in Management and Planning. *Asia Pacific Journal of Management*, 1(2), ss. 81-99.
- Li, H., Hay, D. & Lau, D. (2019) "Assessing the impact of the new auditor's report", *Pacific Accounting Review*, 31(1), ss. 110-132.

ICAEW (2017). *The start of a conversation- The extended audit report*.
<https://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/audit-and-assurance/audit-and-assurance-faculty/publications/extended-audit-report.ashx?la=en>. [2019-02-07].

International Standard on Auditing (ISA) 701 Communicating key audit matters in the independent auditor's report.

Jensen, M. & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*, 3(4), ss. 305–360.

Jermakowicz, E. K., Epstein, B. & Ramamoorti, S. (2018). *CAM versus KAM - A distinction without a difference?* .The CPA journal.
<https://www.cpajournal.com/2018/02/19/cam-versus-kam-distinction-withoutdifference/>. [2019-02-05].

Kinney, W. (1986). Audit technology and preferences for auditing standards. *Journal of accounting and economics*, 8(1), ss. 73–89.

Kosmala-Maclullich, K. (2003). The emperor's new clothes? New auditing regimes: insights from Foucault's technologies of the self. *Critical perspectives on accounting*, 14(8), ss. 791-811.

Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An introduction to its methodology*. 3. uppl., Thousand Oaks, CA: Sage Publications

Lennartsson, R. (2015). *Nya revisionsberättelsen*. Tidningen Balans.
<https://www.tidningenbalans.se/nyheter/nya-revisionsberattelsen/>. [2019-01-09]

Nasdaq (2019) *Industries, Segment and Indexes*. <https://business.nasdaq.com/list/listing-options/European-Markets/nordic-main-market/industries-segment-indexes/index.html>. [2019-04-02].

NE (2019). *Standardisering*.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/standardisering>. [2019-02-12.]

Nobes, C & Parker, R. (2012). *Comparative international accounting*. 12. uppl., Harlow: Pearson

Oxford dictionary (2019) *Homogeneity*.
<https://en.oxforddictionaries.com/definition/homogeneity>. [2012-02-12].

Palmrose, Z. (1986). Audit fees and auditor size: Further Evidence. *Journal of accounting research*, 24(1), ss. 97–110.

Peecher, M.E., Salomon, I. & Trotman, K.E. (2013). An accountability framework for financial statement auditors and related research questions. *Accounting, Organizations and Society*, 38, ss. 596–620.

- Pinto, I & Morais, A.I. (2018). What matters in disclosures of key audit matters: Evidence from Europe. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 1(18), ss. 145-162.
- Power, M.K. (2003). Auditing and the production of legitimacy. *Accounting, organizations and society*, 28(4), ss. 379-394.
- Riksbanken (2019) *Sök räntor & valutakurser*, <https://www.riksbank.se/sv/statistik/sok-rantor--valutakurser/> [2019-03-12].
- Sierra-Garcia, L., Gambetta, N., Garcia-Benau, M.A. & Orta-Pérez, M. (2019). Understanding the determinants of the magnitude of entity-level risk and account-level risk key audit matters: The case of the United Kingdom. *The British Accounting Review*, 51 (3), ss. 227-240.
- Sirois, L-P., Bédard, J. & Bera, P. (2018). The informational value of Key Audit Matters in the auditor's report: Evidence from an eye-tracking study. *Accounting Horizons*, 32(2), ss. 141-162.
- SFS 1999:1079. Revisionslag. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SFS 1995:1554. Årsredovisningslag. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SFS 2005:551. Aktiebolagslag. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Smith, M., Fiedler, B., Brown, B. & Kestel, J. (2001). Structure versus judgement in the audit process: a test of Kinney's classification. *Managerial Auditing Journal*, 16(1-2), ss. 40-49.
- Turley, S. & Cooper, M. (1991). *Auditing in the United Kingdom*, Prentice Hall, ICAEW.
- Van der Veer, B. (2006). Keynote speech on audit regulation and implementation of the statutory audit directive. FEE Conference on Audit Regulation, October, 2006.
- Velte, Patrik. (2018). Does gender diversity in the audit committee influence key audit matters' readability in the audit report? UK evidence. *Corporate social responsibility and environmental management*, 25(5), ss. 748-755.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>. [2019-03-07].
- Visma (2018). *Skuldsättningsgrad- Vad är skuldsättningsgrad?*. <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-skuldsattningsgrad>. [2019-02-13.]

Öhman, P., Häckner, E., Jansson, A-M. & Tschudi, F. (2006). Swedish auditor's view of auditing. Doing things right versus doing the right things. *European Accounting Review*, 15(1), ss. 89-114.

Özcelik, F. (2017). Nya revisionsberättelsen, detta gäller. PwC. Tillgänglig:
<https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/nya-revisionsberattelsen-detta-galler>. [2018-12-14]

9 Bilagor

9.1 Bilaga 1: Nasdaqs branschförteckning

ICB-kod Supersector

0500	Oil & Gas
1300	Chemicals
1700	Basic Resources
2300	Construction & Materials
2700	Industrial Goods and services
3300	Automobiles & parts
3500	Food and beverage
3700	Personal & Household Goods
4500	Health Care
5300	Retail
5500	Media
5700	Travel & Leisure
6500	Telecommunications
7500	Utilities
8300	Banks
8500	Insurance
8600	Real Estate
8700	Financial Services
9500	Technology

9.2 Bilaga 2: Studiens Branschindelning

Nr	Beteckning	ICB-koder
1	Olja, kemikalier, råvaror och energi	0500, 1300, 1700, 7500
2	Konstruktion, material och bilar	2300, 3300
3	Industriella varor och tjänster	2700
4	Personliga, hushållsvaror och livsmedel	3700, 3500
5	Sjukvård	4500
6	Detaljhandel	5300
7	Media, resande och fritid	5500, 5700
8	Fastighet	8600
9	Teknik och telekommunikation	9500, 6500
10	Bank, försäkring och finans	8300, 8500, 8700